

KUOPION

KÄSITYÖ- JA TEHDASSEURUUS

1868—1918

KUOPIO 1918

OSAKEYHTIÖ KUOPION UUSI KIRJAPAINO

Johdannoksi.

Keskiajalla Keski-Europan maissa syntynyt ammattikuntalaitos levisi Pohjoismaihinkin. Mutta tämä leviäminen oli vähäistä varsinaisella keski-ajalla Ruotsiinkin; Suomessa sitä ei tiettävästi silloin vielä ollut ollenkaan. Vasta uudella ajalla, tarkemmin sanoen 1600-luvulla pääsi ammattikuntalaitos vakiintumaan Ruotsissa ja Suomessa. Tämä uuden ajan ammattikuntalaitos eienää ollut sama, kaupunkien käsityötä harjoittavien porvarien omasta alotteesta syntynyt yhteiskunnallinen, taloudellinen ja uskonnollinen yhteenliittyminen, mikä se oli keskiajalla ollut, vaan se oli uuden ajan itsevaltiasten, tai itsevaltiuteen pyrkiväin hallitsijain ankarin käsin säännöstelemä elinkeinojärjestys. Sen ajan käsityksen mukaan oli näet valtion, siis valtion hallitsijan, mahdollisimman yksityiskohtaisesti holhottava ja ohjailtava alamaistensa taloudellista elämää.

Ajan pitkään osottautui kuitenkin, että tämä valtion holhous, koko se taloudellinen oppisuunta, johon se perustui, n. s. merkantilismi, ei ollut tarkoituksenmukainen. Syntyi uusi virtaus taloudellisen elämän alalla ja uusi oppisuunta taloustieteessä, n. s. vapaamielinen, liberaalinen koulukunta, jonka mukaan maan talouselämän tuli saada kehittyä vapaasti ja valtion oli siihen puututtava niin vähän kuin mahdollista. Vapaa kilpailua ruvettiin pitämään parhaana talouselämän ohjaajana. Ja vaikka emme nykyään täysin hyväksykään tätä katsantokantaa, on myönnettävä, että se aikanaan oli terve ja oikeutettu vastavaikutus edellisten aikain liiallista ja ehkäisevää säännöstelyä vastaan.

Niinpä huomattiin, että myös ammattikunnat ankaroine järjestyksineen, vapauksineen ja oikeuksineen olivat käsityöelinkeinokehityksen esteenä. Ja tosi olikin, etteivät ne enää täyttäneet sitä tarkoitustaan, mikä niillä alkujaan oli, ja minkä ne kukoistusajallaan täyttivätkin, nim. että ne takasivat etuja, ei vain harjoittajilleen, vaan myös kuluttajille: hyvät tarveaineet, hyvän työn ja kohtuullisen hinnan. Ammattioikeudet olivat muuttuneet yleisoikeudellisista aivan yksityisoikeudellisiksi oikeuksiksi, jotka

katsoivat niitten omistajain, s. o. mestarinarvon saavuttaneiden etuja ja syrjäyttivät työntekijöiden, s. o. kisällien ja oppipoikien oikeudet silti tarjoamatta mitään erikoisia etuja yhteiskunnalle yleensä s. o. kuluttajille.

Ammattikuntalaitos hävitettiin vähitellen kaikkialta. Jo v. 1776 lakkautti ministeri Turgot Ranskasta ammattikunnat, mutta tämä lakkautus, jota oli liian vähän valmistettu, täytyi peruuttaa vielä samana vuonna, kunnes Ranskan suuri vallankumous lakasi tieltään ammattikuntaoikeudet niinkuin muutkin säätylaitokseen kuuluvat erikoisoikeudet. Säätyjen etuoikeudet lakkautti kansalliskokouksen elok. 4 p. 1789 tekemä päätös, ja siten olivat ammattikunnatkin itse asiassa saaneet tuomionsa. Muodollinen lakkautus tapahtui kaksi vuotta myöhemmin. Ranskan esimerkkiä seurasivat v. 1795 Belgia, v. 1813 ja 1820 Espanja. Preussissa lakkasivat ammattikuntien etuoikeudet 1810—1811, mutta viritettiin uuteen eloon 1840-luvulla. Koko Saksan valtakunnassa (tai oikeammin Saksan valtioitten liitossa; Saksan liittovaltio perustettiin näet lopullisesti vasta v. 1871) säädettiin täydellinen elinkeinovapaus v. 1869. V. 1835 lakkautettiin Englannissa teollisuus- sekä ammattioikeudet, jotka jo kauan aikaisemmin olivat olleet aivan merkityksellisiä. Hollannissa lakkautettiin ammattikuntaprivilegit vv. 1819 ja 1824, Norjassa 1824, Ruotsissa 1846 ja niissä Schweitzin kantoneissa, missä niitä yleensä oli ollut v. 1848, Tanskassa 1857, Rumaniassa 1860-luvulla, Venäjällä 1865, Italiassa 1864 ja 1878.

Niinkuin jo alussa mainittiin, Suomeen ei ammattikuntalaitos ehtinyt alkuperäisessä keskiaikaisessa muodossaan kotiutua. Vasta uudella ajalla, hallitsijain säännöstelemässä muodossa se syntyy meidän maassamme. Kustaa Vaasan tiedämme ohjailleen Turun ja Viipurin käsityöläisoloja. Täydellisesti järjestettyjä ammattikuntia tapaamme Suomessa kuitenkin vasta 1620-luvulla, ja vanhin niistä on v. 1624 vahvistuskirjansa saanut Turun suutarien ammattikunta. Useimmat muut ja muitten kaupunkien varsinaiset ammattikunnat syntyivät vasta 1700-luvulla. Sitä ennen muodostivat usein saman kaupungin kaikki käsityöläiset »yleisammattikunnan» (=»generalgille»). Ensimmäinen yleinen ammattikuntia koskeva laki, joka tuli koskemaan koko valtakuntaa oli

valtionneuvoston Kustaa II Adolfin ohjeitten mukaan laatima ammattikuntajärjestys (General Embets Skrå), joka julaistiin v. 1621.

Jo varhain huomattiin Ruotsin valtakunnassakin ammattikuntalaitoksen pakkosäännöstelyn haitat. V. 1633 ehdottaa Axel Oxenstjerna elinkeinovapautta. Ja varsinkin maalaisväestö välitteli sitä, että kaupunkien ammattikunnille myönnetty yksinoikeudet estivät käsityöammatin harjoitusta maaseudulla. »Allgemene Ordning och Skrå för Handtvärckarne i Sverige och Finland», saatiin kuitenkin aikaan vasta v. 1669. Se ei suurestikaan muuttanut entisiä oloja, sillä vaikka se esim. kielsi suljettujen ammattikuntien muodostamisen ja määräsi ettei keltäkään ammattitaidon oppineelta saa kieltää mestariutta ja ammatin harjoittamisoikeutta, saivat monet ammattikunnat erikoisprivilegioinaan tämänkin säilytetyksi. Kaarle XI myönsi hiukan lievennystä maaseudun käsityöharjoittajille. V. 1680 anoi aateli ammattikuntien lakkauttamista. Siitä ei silloin, ja vielä vähemmän Kaarle XII melskeisinä aikoina tullut mitään. V. 1720 säädetään uusi ammattikuntajärjestys, mutta ei sekään entisistä periaatteellisesti poikkea. N. s. vapaamestarien, joille edellisenä vuotena oli annettu suuria oikeuksia, sallittiin harjoittaa itsenäistä liikettä, mutta heidän oli todistettava ammattipätevyytensä. Yleensä rajoitettiin 1700-luvulla elinkeinovapautta. Silloinhan hallitsivat säädöt, ja kullakin oli oikeutensa valvottavinaan, niin porvarisäädyläkin, johon käsityöläiset kuuluivat. »Vapauden aikana» annetuilla useilla asetuksilla muodostuivat ammattikuntain oikeudet täydellisiksi monopoleiksi, yksinoikeuksiksi. Ja silloin myös niitten haitat tulivat erikoisen selvästi näkyviin. Mutta vasta Kustaa III uskalsi loukata säätyprivilegioita suomalla useille kaupungeille, m. m. Kuopion vastaperustetulle kaupungille v. 1782, täydellisen elinkeinovapauden oikeuttaen näitten kaupunkien asukkaat »harjoittamaan mitä elinkeinoja tahansa heidän tarvitsematta hakea porvarioikeutta, tai heidän kaupassaan tai käsityössään tarvitsematta alistua mihinkään muodollisuuksiin, reglementteihin tai ammattikuntasääntöihin, olivatpa ne minkäluontoisia tai -laatuksia tahansa». Porvaristo välitteli tietysti tällaista heidän etuoikeuksiensa loukkausta, ja kun Kustaa III:nnen oli pakko hankkia vaikeassa pulassaan v. 1789 porvariston suostumus »Yhdistys ja vakuuskirjaan», (joka sivumennen sanoen on periaatteilleen tänä päivänäkin Suomen perustuslakina kumoamatta,) peruutti hän entiset säännökset ja vakuutti kaupunkien asukkaille

»ikuisiksi ajoiksi heidän omistamansa privilegiot, vapaudet ja oikeudet». Ja näin jäivät ammattikuntien monopoolinluontoiset käsityöammatinharjoitusoikeudet voimaan. Jonkun verran niitä myöhemmin höllitettiin, niin että esim. entisille sotamiehille ja entisille kruunun laitoksissa palvelleille annettiin ammatinharjoitusoikeuksia ammattikuntien ulkopuolella. Ja maaseudun väestölle myönsi helmik. 23 p. 1789 julkaistu Kustaa III:n »Vakuutus ja vahvistus suomalaisen ja ruotsalaisen rahvaan vapauksille ja oikeuksille» privilegion ottaa itselleen suutareita, räätäleitä ja seppiä, niin sanottuja pitäjänmestareita; muitten ammattien harjoittaminen oli yhä edelleen kaupunkilaisten etuoikeutena.

Olemme jo maininneet, että Ruotsissa ammattikuntalaitos saatiin vasta 1800-luvun puolivälissä lakkautetuksi. Suomessa jäikin käsityöharjoitusta koskeva lainsäädäntö vielä viideksikymmeneksi vuodeksi, sen jälkeen kun Suomi oli liitetty Venäjään, semmoiseksi, miksi 1720 vuoden asetus ne järjesti. Kuitenkin vahvistettiin Kustaa III:n Tampereelle sen perustamiskirjassa v. 1779 myönnetty täydellinen elinkeinovapaus, ja se myönnettiin myös kaikille vuoden 1809 jälkeen perustetuille kaupungeille.

Aleksanteri II:sen valtaistuimelle nousun jälkeen alkoi valtiollinen ja yhteiskunnallinen elämä kaikissa suhteissa elpyä eloon maassamme. Lainsäädäntätöyöhän oli ollut miltei kokonaan keskeytettynä vuoden 1809 valtiopäiväin jälkeen, ja kuitenkin oli moni kohta mitä kipeimmästi korjauksen tarpeessa. Niinpä olivat ammattikuntajärjestyksenkin määräykset niin vanhentuneet ja elinkeinojen harjoitusta häiritsevät, että hallituksen oli pakko koettaa poistaa pahimmat epäkohdat. Sen vuoksi se julkaisi jouluk. 12 p. 1859 »asetuksen koskeva käsityölaitoksia ja manufaktuureja Suomessa». Koska säätyjen oikeuksia ei saatu vähentää ilman säätyjen omaa suostumusta selitettiin tämä hallinnollisessa järjestyksessä annettu asetus vain vanhan vuoden 1720 asetuksen selittelyksi. Itse asiassa se kuitenkin kumosi monta privilegionluontoistakin määräystä. Lopullisesti ei näitä asioita voitu kuitenkaan järjestää ilman säätyjen myötävaikutuksella syntynyttä lakia. Ja valtiopäiville kokoontumistahan ryhdyttiinkin tähän aikaan valmistelemaan. »Tammikuun valiokunnalle» esitti hallitus käsiteltäväksi kysymyksen: »voitiinko katsoa, että voimassa olevat asetukset kaupan, merenkulun, tehdasliikkeen ja käsityön harjoittamista maalla ja kaupungeissa koskevat asetukset vastasivat semmoista elinkeinovapautta, jota ajan olot vaativat.» Valio-

kunnan ehdotusten mukaisesti laadittiin esitys laiksi laajennetusta kauppa- ja elinkeinovapaudesta vuoden 1863 valtiopäiville. Asiaa ei vielä tällöin ratkaistu, vaan anoivat säädyt, että seuraaville valtiopäiville annettaisiin ehdotus yleiseksi elinkeinolaiksi. Laki-ehdotus, joka nyt oli yleisempi, ja tehty vuoden 1863 valtiopäivillä lausuttujen ajatusten mukaisesti, hyväksyttiin vuoden 1867 valtiopäivillä ja julaistiin helmik. 24 p. 1868. Tämän lain 1 § sanoo: »Jokainen hyvämaineinen Suomen kansalainen, mies tai vaimoilminen, joka itse hallitsee itsensä ja tavaransa, olkoon oikeutettu ehdoilla ja siinä järjestyksessä kuin tämä asetus säättää, asettaumaan kaupunkiin eli maalle sekä harjoittamaan sitä kauppa-, vapriiki- tahi hantvärkki-elinkeinoä, jonka hän hyväksi näkee — — —».

Tämä laki lakkautti lopullisesti ammattikunnat sekä myös kaupunkien porvarien elinkeinonharjoitus etuoikeudet — ammatinharjoittajan oli pitänyt omistaa myös porvarioikeudet —. Elinkeinovapaus jäi vielä jossain määrin rajoitetuksi. Sen vakuutti täydellisesti vasta maalisk. 31 p. 1879 julkaistu säätyjen myötävaikutuksella laadittu laki elinkeinoista, joka tänä päivänä vielä on voimassa.

Kuopion kaupunki perustettiin v. 1782. Perustuskirjassa vakuuttaa kuningas Kustaa III kaupungin asukkaille, oikeuden »harjoittaa kykynsä ja taitonsa mukaan mitä kauppaa, tehdasliikettä ja käsityötä hän oppinut on, huolimatta yleisesti säädetyistä kauppasäännöistä ja kunnallisasetuksista, jotka noudatettuaan voisivat hänen toimintaansa rajoittaa.» Kaupungille myönnettiin siis, niinkuin jo aikaisemmin on ohimennen mainittu, elinkeinovapaus. Ja nähtävästi ei sinne aikaa myöten kertyneillä käsityöläisillä alkuaikoina ollutkaan mitään ammattikuntajärjestystä, koska semmoisen vahvistamisesta puhutaan vasta 1800 luvulla. Näitä käsityöläisiä oli muuten kaupungin perustamista valmistellessa tilattu muualta ja lääninhallitus maksoi heille kyytirahat. Vähää ennen kaupungin asetuksien vahvistamista oli tässä maaherran ja lääninhallituksen asemapaikassa käsityöläisiä 27. Vuonna 1797 käsityöammatin harjoittajia oli yli 40. 1830-luvulla oli niitä 60, v. 1841 oli käsityöläismestareja jo 71. Yleensä vilkastui Kuopion taloudellinen elämä 1840 luvulla, kun Saimaan kanava oli avattu kesäk. 6 p. 1840 liikkeelle. Käsityöliikekin vilkastui,

niin, että sitä oli ryhdyttävä säännöstelemään. Parempaa säännöstelyä ei tunnettu kuin vanhat ammattikuntajärjestykset. Ja niinpä perustettiin Kuopioon seuraavat ammattikunnat: maalarien (vahvistuskirja 22/2 1836), hantuntekijäin (vahv.kirja 3/3 1841), suutarien (vahv. kirja 3/11 1843), satulaseppien (vahv. kirja 10/10 1847), puuseppäin (vahv. kirja 12/9 1848), seppäin (vahv. kirja 5/9 1849), räätäliäin (vahv. kirja 10/11 1849), sorvarien (vahv. kirja 7/10 1855), kirjansitojain (vahv. kirja 7/10 1855), kultaseppäin (vahv. kirja 21/3 1844); tämä viimeksi mainittu nähtävästi kuitenkin lakannut ennen v. 1860.

Nämä näin lyhyen aikaa säännösteltyinä ammattikuntina eläneet laitokset, lakkautti edellämainittu 1868 asetus. Ammattikuntain suorittamia tehtäviä ei kuitenkaan, vaikka niiden oikeudet lakkasivat, voitu jättää kaikkia suorittamatta. Niinpä säättääkin asetuksen 27 §: »Nykyisten ammattikuntain ja ammattioikeuksien pitää lakkaaman sekä kauppiasten, vapriikinpitäjain ja hantvärkkärien kussakin kaupungissa, joko jokaisen luokan erikseenä tai kahden tahi kaikkien yhteisesti, toimeen paneman yhdistyksiä, jotka yhdistysten jäsenistä valittujen valtuusmiesten kautta pitävät huolta yhdistyksiin kuuluvien elinkeinojen yleisistä asioista, hoitavat niitten kassoja ja muuta omaisuutta, antavat niitä miehintöjä ja selityksiä, joita asianomaiset virastot yhdistyksiltä vaativat, ulosantavat kisällitodistuksia ja mestarikirjoja niille elinkeinojen työntekijöille, jotka hankkimastaan taidosta haluavat sellaista todistusta, kokevat sovittaa elinkeinoilijain ja heidän työntekijäinsä välillä ilmaantunutta eripuraisuutta ja riitoja, kuin myös erinomaistain silmällä pitävät oppipoikain ja muiden niissä elinkeinoissa työskenteleväin työntekijäin opetusta, hoitoa ja sävyisätä pitelemistä.» Tämän pykälän mukaisesti perustettiin Kuopiossa »Kuopion Käsityö- ja Tehdasseuruus», jonka viisikymmenvuotisista vaiheista seuraavassa tehdään lyhykäisesti selkoa.

(Lähteinä on käytetty seuraavia teoksia: Erik Ehrström, Öfversikt af det finska skråväsendets historia, Tidskrift utg. af Juridiska Föreningen i Finland, 1892—1893. Osk. Groundstroem, Ammattipakko ja nykyinen ammattijärjestö. Oma Maa VI. Suomen Asetuskokoelmat vuosilta 1868 ja 1879. B. Granit, Muistelmia Kuopion kaupungin satavuotisen olemassa-olon ajalta. Kuopio, 1882. J. M. Salenius, Kuopion kaupunki Ruotsin ylivallan aikana. Kuopio 1909.)

Kuopion Käsityö- ja Tehdasseuruus 1868—1918.

Kun vuoden 1720 ammattikuntajärjestys sekä muut käsityöverstaita ja tehtaita koskevat vanhemmat säädökset ja asetukset lakkasivat uuden 24 p:nä helmikuuta 1868 annetun Armollisen Asetuksen kaupasta ja elinkeinoista Suomen Suuriruhtinaskunnassa voimaan astuessa, oli Kuopion kaupungin maistraatti julkisella kuulutuksella kutsunut kaupungin kauppiaita, tehdasliikkeen harjoittajia ja käsityöläisiä yleiseen kokoukseen Maistraatin eteen keskustelemaan sellaisten yhdistysten perustamisesta kuin mainittu uusi asetus 27 §:sään säättää. Kuulutuksessa lausuttiin: »Elinkeinonharjoittajat kaupungissa pankoot joko kaikki yhteisesti tai jakautuen enintänsä kolmeen parveen, kaupan, tehdasteollisuuden ja käsityön mukaan, toimeen yhdistyksiä niitten asiain hoitamista varten, jotka koskevat niitä elinkeinoja, joita yhdistyksen jäsenet harjoittavat.»

Tämän kuulutuksen johdosta oli toukokuun 14 p:nä 1868 kokoontunut Maistraattiin joukko kauppiaita, tehtailijoita ja käsityöläisiä, jotka päättivät perustaa, kauppiaat ja tehtailijat oman yhdistyksensä sekä käsityöläiset omansa, jonka johtoon tulisi kymmenen valtuutettua. Sanotussa kouksessa valittiin valtuutetuiksi

Räätäli Johan Jauhiainen,
Värjäri David Keinänen,
Karvari F. T. Kohlström,
Läkkiseppä P. Niskander,
Kirjansitoja Erik Åkerblom,
Nikkari Petter Knuutinen,
Kultaseppä Jafet Knuutinen,
Leipuri Fredrik Kellström,
Räätäli Zachris Engström ja
Satulamaakari Karl Gustaf Svahn.

Seuruuden ensimmäisenä puheenjohtajana toimi räätäli Joh. Jauhiainen. Kun ensimmäinen pöytäkirja vuosilta 1868—1874 on

hukkaantunut, ei tältä ajalta ole seuruuden toiminnasta muita tietoja kuin mitä sanottuina vuosina käytetystä kirjekopiokirjasta käy selville. Ensimmäisen vuoden toiminnasta näkyvänä on »Kuopion Käsityöläis-seuruuden järjestyssääntö», joka maistraatin välityksellä 31 p:nä jouluk. 1868 oli jätetty kuvernöörin vahvistettavaksi. Järjestyssääntö on näin kuuluva:

Kuopion läänin Kuvernöörin päätös Kuopion kaupungin käsityöläisten tehdystä ja Kuopion maistraatin kirjoituksella 31 päiv. joulukuuta viime vuonna vahvistettavaksi tänne lähetetystä »j ä r j e s t y s - s ä ä n n ö s t ä»; annettu Kuopion maankansliassa, 2 p. helmikuuta 1869. Kysymyksessä oleva järjestyssääntö on näin kuuluva:

Kuopion käsityöläis-seuruuden järjestyssääntö.

1 §:lä.

Seuruuteen kuuluvat kaikki nyt olevat ja vasta tähän kaupunkiin tulevat käsityöläis- (hantvärkkäri) porvarit, ynnä heidän leskensä, jotka liikettä pitävät, niinkauvan kuin heille myönnetty oikeudet, armollisen asetuksen helmikuun 24 päivästä vuonna 1868 26 §:län mukaan, lakkaavat.

2 §:lä.

Seuruuden tarkoitus on harrastaa käsityöläisten, ynnä heidän apulaistensa säädyllistä keskinäistä elämän suhdetta, sekä heidän edistymistensä työssä ja siiveellisessä käytöksessä.

3 §:lä.

Seuruudella tulee olemaan kymmenen valtuutettua jäsentä, jotka keskuudetaan valitsevat puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja rahaston-hoitajan, viimeisen joko palkalla eli palkatta, jonka on huoli pidettävä seuruuden sisään tulojen ylökannosta, kirjain käytöstä ja tilin-teosta.

4 §:lä.

Seuruuden ja valtuutettuina kokoukset, joita on niin usein kuin asiat vaatii, vaan yleinen vuosi kokous, joka tapahtuu jokaisen toukokuun alussa, pidetään valtuutetuilla sovitulla ajalla ja paikalla; vaan valtuutetuilla ei ole oikeutta tehdä mitään päätöstä, jos ei heistä vähintään ole viisi jäsentä saapuvilla.

5 §:lä.

Seuruuden kirjoitusten allekirjoittaa ainoastaan puheenjohtaja; vaan mestaria ja kisällikirjat allekirjoitetaan puheenjohtajalta ja kahdelta valtamieheltä, jotka vahvistetaan seuruuden sinetillä.

6 §:lä.

Valtuutetut saavat ottaa kirjurin ja vahtimestarin, joittenka palkasta he myös sopikoot.

7 §:lä.

Kaikki seuruudelta tulevat kirjat ja kirjoitukset, sekä pöytäkirja käytetään suomenkielellä.

8 §:lä.

Oikeen valittu puheenjohtaja ja valtuutetut jäsenet ottakoot toimensa vastaan. Valtuutetuista eroaa kahtena ensi vuotena kolme kerrallaan arvalla ja sitte aina vanhimmat jäsenet; vaan puheenjohtaja eroaa joka vuosi, jonka aina valtuutetut keskuudestaan suljetulla lipulla valitsevat, ja jos entinen sattuu uudestaan, on hänellä valta joko vastaan ottaa eli hyljätä toimensa. Kuolleitten eli muuten pois tulleitten valtuutettuina siaan valitaan seuruuden yleisissä kokouksissa umpi lipuilla uudet jäsenet.

9 §:lä.

Seuruuden sekä valtuutettuina kokouksissa ilmaantuvaiset eri mielet voittaa äänestäissä enemmistö, vaan jos äänet sattuisivat tasan, niin voittaa sen puolueen mielpide johonka puheenjohtaja yhdistyy.

10 §:lä.

Seuruudelle hankitaan yksi kirstu kolmen avaimen kanssa, joista avaimista pitää puheenjohtaja yhden, rahaston-hoitaja toisen ja määrätty eri jäsen kolmannen; siinä kirstussa säilytetään kaikki seuruuden rahavarat, pöytä- ja tilikirjat kuin myöskin seuruuden sinetti y. m.

11 §:lä.

Ne rahavarat, jotka tämän seuruuden voimassa pysymiseksi saadaan, käyttäkööt seuruuden valtuutetut kaikella huolella ja tarkkuudella seuruuden hyväksi ja edistyttämiseksi, jonka rahaston hoidosta he ovat valituille tilin tutkijoille joka vuosi uuden vuoden aikana velvolliset antamaan tilin sekä vastaamaan niistä; jotka tilin tutkiat, tutkittuaan, jättävät tilikirjat lauseensa kanssa takaisin, siinä vakinaisessa vuosi-kokouksessa, joka pidetään joka toukokuussa ja jossa myöskin tapahtuu sekä valtuutettuina että puheenjohtajan vaali.

12 §:lä.

Seuruuden tarpeita varten pitää kaikkein seuruteen kuuluvain maksaa perustus rahaa neljä (4) markkaa, joka makso suoritettakoon kolmen kuukauden kuluessa siitä kuin tämä sääntö on tullut laillisesti vahvistetuksi, josta heille sitte erityinen ilmoitus on annettava; vaan jos joku ei maksaisi sitä määrääjalla, niin otetaan se häneltä rahaston-hoitajan antaman rästilistan perusteella ryöstön kautta ulos.

13 §:lä.

Vastedes kaupunkiin tulevat käsityöläismestarit ovat velvolliset kukin maksamaan seuruuden kassaan neljä markkaa, ennenkuin heitä vastaan otetaan kaupunkiin mestariksi.

14 §:lä.

Kaikki seuruuteen kuuluvat mestarit ja mestarien lesket ovat velvolliset vuosittain maksamaan seuruuden kassaan kaksi markkaa, joka vuosimakso laiminlyöneeltä ryöstetään 12 §:län määräyksen mukaan, jos se ei tapahdu määrätyllä ajalla; vaan seuruuden kassa ei kuitenkaan maksa mitään ryöstöpalkkaa, jos ryöstettävä sattuisi varatonki olemaan.

15 §:lä.

Valtuutettuina tärkeitä huoli ja velvollisuus on, sekä itse olla, että muitakin seuruuden jäseniä määrätä vuorottain olemaan opetus aikoina sunnuntai-koulussa katsomassa oppilasten käyntiä ja käytöstä. — Ja, jos muutoin valtuutetut näkevät tarpeelliseksi kuulustella mestareita, sekä heidän työväkiänsä, niin jokainen kuulusteltava on, kutsumisen saatuaan, velvollinen saapuville tulemaan; ja joka kutsumisen laiminlyöpi, näyttämättä laillista estettä poissa ololleen, maksakoon seuruuden kassaan sakkoa neljä markkaa ja olkoon kahdeksan markan sakon haastolla pakotettu toista kutsumista kuulemaan, vaan jos hän senki laiminlyöpi, niin on valtuutetulla oikeus, kaupungin neuvoston kautta, toimittaa hänet paikalle tuotavaksi.

16 §:lä.

Kaikki oppilaiset ovat seuruuden kirjaan sisään kirjoitettavat kuukauden kuluessa liitto-kirjan alku päivästä. Sisään kirjoittaissa pitää vahvistettu kopio väli-sovinnosta valtuutetuille jättää, jolloin myös mestari maksakoon sisään kirjoitus rahaa yhden markan; vaan joka ei sitä täytä, maksakoon seuruuden kassaan yhden markan jokaiselta sen yli kuluneelta kuukaudelta. Myöskin ilmoittakoon mestari kuukauden sisään valtuutetuille, jos häneltä oppilainen kesken oppi-ajan pois tulee, sekä syyn siihen, samallaisella kuukausi sakon uhalla kuin tässä oppilaisten sisään kirjoituksesta määrättiin.

17 §:lä.

Kaikkein oppilaisten, kisälleihin ja muiden apulaisten pitää tarkasti täyttää ne eri velvollisuudet ja sovinnot, jotka he mestarinsa kanssa ja välillä tehneet ovat, joita mestarienki myös on seurattava; vaan oppiliitto kumminkaan missään tapauksessa ei saa olla pitempi kuin asetus siitä säättää.

18 §:lä.

Jokainen oppilainen, joka on tyydyttävästi ollut kolme vuotta opissa jonkun mestarin tykönä ja sillä ajalla on itsensä siivosti käyttänyt, sekä edistymisensä ammatissaan on seuruudelle taitonsa teos-näytteellä todistanut, joka teos on valtuutetuilta ja saman ammatin mestarilta tullut tutkituksi ja hyväksytyksi, kuin myöskin sitä paitse on hankkinut kelpollisen koulutodistuksen, saapi seuruudelta kisällikirjan, kuin hän ensin suorittaa seuruuden kassaan kaksi markkaa ja ilman sitä maksaa tavallisen kisällikirjan lunastuksen.

19 §:lä.

Kisällä, joka on itsensä käyttänyt siveellisesti ja rennellisesti, sekä on vähintään kaksi vuotta edistymisellä tehnyt työtä ammatissaan ja haluaa tulla mestariksi,

ilmoittakoon siitä valtuutetuille, jotka määräävät kenen mestarin perään katso-malla hänen on tehtävä työ-näyte, jonka näytteen hyväksyttyä seuruus antaa mes-tarin kirjan, sitte kuin hän on ensin maksanut seuruuden kassaan neljä markkaa ja erittäin tavallisen lunastuksen.

20 §:lä.

Jos tähän sääntö esitteluun tulee muutoksia eli lisäyksiä tehtäväksi ja niiden muutoksien esityksissä ilmautuu eri mieliä, seuruuden yhteisessä kokouksessa, niin silloin voittaa äänestäessä enemmistö, johonka täytyy kaikkein tyytyä jospa mitäkin muutoksia tehtäisiin; kuitenkin pitää niille muutoksille asianomainen vahvistus hankittaman.

Tämän asian on kuvernööri, armollisen asetuksen kaupasta ja elinkeinoista 28 § mukaan, annettu 24 p. helmikuuta v. 1868, ottanut tutkiaksensa; ja koska kysymyksessä oleva asetus järjestyksestä, joka on Kuopion kaupungin käsityö-läisten yhdistyksen noudatettava, on tehty mainitun armollisen asetuksen jälkeen, paitsi mitä siihen määräykseen 14 §:ssä tulee, että jos, ryöstön tehtyä rästinä ole-vista maksuista kassaan, rästinä olevalla ei ole varaisuutta, ryöstö-toimittajalla ei ole valta tällaisesta ryöstöstä määrätä eikä kantaa mitään palkkaa yhdistyk-sen kassasta; sentähden paitsi ett'en voi suostua viime mainittuun määräykseen joka loukkaa käsityöläisten yhdistyksestä erillään olevan miehen laissa perustettua oikeutta, vahvistetaan tämän kautta järjestys-sääntö muuten noudatettavaksi. Kuopion maankansliassa 1 p. helmikuuta 1869.

J. A. v. Essen.

A. J. R u d b ä c k.

Seuruuden sääntöihin on ensi kerta tehty muutoksia v. 1881.
Muutokset ovat seuraavat:

§ 1.

Seuruuteen kuuluvat kaikki nyt olevat ja vasta tähän kaupunkiin tulevat käsityöläiset, joilla on oikeus apulaisten kanssa harjoittaa käsityöliikettä.

4 §:ssä määrätään vuosikokous pidettäväksi tammikuulla, eikä toukokuun alussa kuten alkuaan oli määrätty.

12 §:ssä on vuosimaksu alennettu puolella ja on se silloin mää-rätty 2 mk:si.

16 §:ään on alkuosa muutettu seuraavasti: »Kaikki oppilaiset ovat seuruuden kirjaan kirjoitettavat vähintäänkin kuukautta ennen kun oppi-aika loppuu.»

13 ja 14 §:n määräykset ovat uusista säännöistä poistetut ko-konaan. Sitä vastoin on sääntöihin lisätty seuraava uusi pykälä:

§ 18.

Seuruuden valtuutetuilla on valta antaa jonkunlaisia palkintoja, niille käsi-töyläis-oppilaille, jotka ahkeruudella ja edistymisellä ovat läpikäyneet sunnuntai-

koulun, ja ammatissaan edistyneet, sekä muutoin itsensä käyttäneet siveellisesti, — kun myöskin tutkittuansa painavissa tapauksissa antaa jonkunlaista apua seuruuden jäsenille.

Vuonna 1896 on taas sääntöihin tehtyjen muutosten vuoksi haettu uusille säännöille vahvistusta. Silloin on seuruuden viralliseksi nimeksi otettu »Kuopion kaupungin Käsityö- ja Tehdasseuruus.» Näissäkin säännöissä on 1:seen pykälään lisätty seuruteen kuuluviksi myös »tehtailijat ja yhtiöt edustajainsa kautta, miehet sekä naiset, joilla on oikeus apulaistensa kanssa harjoittaa käsityö- eli tehdasliikettä.»

Uusien sääntöjen 2 §:ssä määrätään nyt rahastonhoitajalle vuosipalkka sekä vaaditaan rahastonhoitajalta takaus seuruuden käyttövarojen tallettamisesta. Yleisiä kokouksia määrätään näissä säännöissä pidettäväksi Maaliskuussa, Toukokuussa, Heinäkuussa, Syyskuussa ja Marraskuussa sekä valtuutettujen ja ylimääräisiä kokouksia tarpeen vaatiessa.

Sääntöjen 5 §:n määräyksen mukaan on yleisessä vuosikokouksessa valittava m. m. »2 ammattitarkastajaa, jotka peräänkatsovat että voimassa olevan elinkeinolain 2 § noudatetaan ja että sen väärinkäyttäjiä edesvastuuseen saatetaan.»

6 §:ssä määrätään puheenjohtajalle palkaksi 4 mk. jokaiselta kokoukselta, ja on tällä palkalla toimitettava myös sihteerin virka paitsi suurimmissa yleisissä kokouksissa.

7 §:ssä myönnetään oikeus palkata seurudelle vahtimestari 50 mkn vuosipalkalla.

8 §:ssä määrätään: »Kaikki Seurudelta menevät kirjat ja kirjoitukset sekä pöytäkirja laaditaan suomenkielellä.

14 §:ssä on vuosimaksu säännöstelty kunnallisverotuksen mukaan, ollen:

1600 mkn	liiketulosta	2 mk.	
1601—3000 mkn	„	3 „	
3001—5000 „	„	4 „	ja
yli 5000 „	„	6 „	

Ammatti-osastojen perustamisesta on sääntöihin otettu seuraavat uudet määräykset.

§ 20.

Jos seuruuden jäsenet haluavat perustaa ammattiosastoja joko samasta tai eri ammattiluokista, voipi se tapahtua esitettyänsä ammattiosaston säännöt valtuutetuille ennen 14 päivää 4 §:ssä mainittuja kokouksia, jotka säännöt valtuutetut

tutkittuansa ynnä lausuntonsa kanssa tuokoot julki varsinaisessa kokouksessa vahvistettuina sekä puheenjohtajan ja kahden valtuutetun allekirjoittamana.

§ 21.

Sääntöjen vahvistuksesta suoritatakse ammattiosasto 5 markkaa seuruuden rahastoon, sekä veroa 25 penniä joka jäsenestä vuosittain seuruuden juoksevia asioita varten, joka suoritus on ammattiosaston rahastonhoitajan maksettava seuruuden rahastonhoitajalle 14 §:ssä mainituissa ylöskannoissa.

§ 22.

Vuosilinsä ja kertomuksensa on ammattiosastojen jätettävä valtuutetuille ennen 14 päivää varsinaista kokousta, jolloin ne valtuutetut julkituovat tarkastettuina ja hyväksytyinä.

§ 23.

Ammattiosastojen on ehdotus sääntöjen muutoksesta tai ilmoitus ammattiosaston hajoamisesta tehtävä valtuutetuille edellisessä §:ssä mainittuna aikana.

Jos ammattiosasto hajoaa, lankeaa sen omaisuus Käsityö- ja Tehdasseuruudelle.

Sittemmin ovat seuruuden säännöt v. 1916 kokonaan uudelleen laaditut ja kesäkuun 28 p:nä 1916 vahvistetut. Kun nämät säännöt suuresti eroavat aikaisemmista, julaistaan ne kokonaisuudessaan tässä.

Kuopion läänin Kuvernöörin päätös Kuopion kaupungin käsityö- ja tehdasseuruuden puheenjohtajan E. Jäntin täällä tekemään hakemukseen saada vahvistus seuruuden kokouksessa 9 päivänä maaliskuuta 1916 hyväksytyille seuruuden uusille säännöille, missä asiassa Suomen Teollisuushallitus ja Kuopion kaupungin Maistraatti ovat antaneet lausuntonsa; ollen vahvistettaviksi anotut säännöt tähän jäljennettyinä näin kuuluvat:

Kuopion kaupungin Käsityö- ja Tehdasseuruuden säännöt.

1 §.

Kuopion Käsityö- ja Tehdasseuruus on perustettu siinä tarkoituksessa kuin 31 päivänä maaliskuuta 1879 elinkeinoista annetussa Keisarillisen asetuksen 23 §:ssä mainitaan ja sen ohessa hyödyllisen yhteyden aikaansaantia varten eri elinkeinojen harjoittajien välillä niiden ja työntekijäin yhteisen hyvän edistämiseksi.

2 §.

Jäsen seuruudessa on jokainen mies tai nainen, osakas yhtiössä tai osuuskunnassa, joka on saanut oikeuden Kuopion kaupungissa harjoittaa käsityöammattia tai tehdasliikettä, kestäen tämä jäsenyys aina siksi, kunnes ero sanotusta ammatista on saatu siinä järjestyksessä kuin voimassa olevan elinkeinolain 21 §:ssä säädetään.

3 §.

Seuruus kokoontuu varsinaisiin kokouksiin joka vuosi tammi- tai joulukuulla. Seuruiden vuosikokous pidetään tammikuulla, jolloin luetaan edellisen vuoden vuosi- ja tilikertomus, päätetään tilivapauden myöntämisestä valtuutetuille, valitaan uudet valtuutetut eroamisvuorossa olevien sijaan, kuin myöskin tilintarkastajat ja ammattitarkastajat, minkä ohessa päätetään sihteerin, rahastonhoitajan, taloudenhoitajan ja vahtimestarin palkoista. Joulukuun yleisessä kokouksessa vahvistetaan seuraavan vuoden tulo- ja menoarvio sekä päätetään mihin lehtiin seuruiden ilmoitukset seuraavana vuonna ovat pantavat. Muina aikoina kokoontuu seuruus niin usein kuin valtuutetut sen tarpeelliseksi katsovat. Seuruiden yleisissä kokouksissa käsitellään niitä asioita, joita valtuutetuille ei ole oikeus päättää, ja jotka valtuutetut muuten katsovat tarpeelliseksi jättää Seuruiden ratkaistaviksi. Näihin asioihin kuuluu pitempiaikaisten lainojen ottaminen, josta seuruus yksinään saa päättää yleisessä kokouksessaan.

Yleiseen kokoukseen kutsuu valtuutettujen Puheenjohtaja ilmoituksella, joka vähintään yksi viikko ennen kokousta on julaistava siinä tai niissä kaupungin lehdissä, jossa tai joissa seuruus joulukuun kokouksessa on seuraavan vuoden aikana päättänyt julaista ilmoitukset ja muut tiedonannot. Kun yleisessä kokouksessa tulee käsiteltäväksi kysymys kiintaimen myynnistä tai ostamisesta, seuruiden omistamalle kiinteimistölle rakentamisesta tai lainanottamisesta, niin on ilmoitus pidettävästä kokouksesta julaistava lehdissä vähintään neljätoista päivää ennen kokousta. Ilmoituksessa on myös mainittava kaikki ne asiat, jotka yleisessä kokouksessa tulevat käsiteltäväksi.

Seuruiden yleisessä kokouksessa on kullakin jäsenellä yksi ääni, ja tulee kokouksen päätökseksi se mielipide, jota enimmät äänet kannattavat. Jos erimielten syntyessä äänet lankeavat tasan, on se mielipide oleva kokouksen päätöksenä, jota puheenjohtaja kannattaa. Kaikki vaalit toimitetaan suljetuilla lipuilla eikä valtakirjalla saa äänestää poissaolevan puolesta. Tilintarkastajain vaaliin eivät valtuutetut saa ottaa osaa, eivätkä myöskään äänestää kun on kysymys asiasta tai seikasta, joka heitä itseään koskee.

4 §.

Seuruiden omaisuutta, sekä kiinteätä että irtainta siihen luettuna ne erityiset rahastot, joiden hoito on seuruidelle uskottu, kuin myöskin kaikkia seuruiden juoksevia asioita hoitavat, lainmääräämällä vastuunalaisuudella, sen valtuutetut, joiden lukumäärä tulee olla kymmenen. Näistä eroaa vuosittain, kahtena ensivuotena kolme kumpasenaikin ja neljä kolmantena vuotena, ja valitaan heidän sijaansa yhtä monta jäsentä, kuten edellisessä §:ssä sanotaan. Entisiä ja eroamisvuorossa olevia jäseniä voidaan valita samaan toimeen uudelleen eivätkä ehdokkaat saa kieltäytyä tähän toimeen ryhtymästä, elleivät ole olleet vähintään kolme vuotta perätysten samassa toimessa tai voi esiintuoda laillista perustetta kieltäytymiselleen, minkä esteen pätevyyttä seuruus yleisessä kokouksessaan tutkii.

5 §.

Valtuutetut valitsevat keskenään puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan aina yhdeksi vuodeksi eteenpäin. Puheenjohtaja kutsuu muut valtuutetut kokouksiin sekä johtaa puhetta niissä, ja on ainakin viiden jäsenen, puheenjohtaja siihen

luettuna, oltava kokouksessa saapuvilla ja otettava osaa päätöksen tekoon, jotta päätökset tulisivat laillisiksi. Muuten on valtuutettujenkin kokouksissa noudatettava, mitä äänestämisestä yleisessä kokouksessa näiden sääntöjen 3 §:ssä sanotaan.

Jos Valtuutettu kutsun saatuaan jää pois valtuutettujen kokouksesta, olematta siihen estettynä ja ilmoittamatta esteestään puheenjohtajalle, tuomitaan hänet valtuutettujen kokouksessa kolmen (3) markan sakkoihin, mikä voidaan häneltä uloshakea ilman Tuomioistuimen päätöstä tai ulosotonhaltijan määräystä. Nämä sakkorahat tulevat seuruuden rahaston hyväksi.

Jos joku seuruuden jäsenistä jonkun erityisen asian käsittelyä varten haluaa valtuutettujen kokousta, suorittakoon sitä vaativa kymmenen markkaa seuruuden rahastoon.

6 §.

Seuruuden yleisissä ja valtuutettujen kokouksessa on pidettävä pöytäkirja, johon on merkittävä läsnäolevien jäsenten nimet, lyhyesti mainittava ne asiat, jotka kokouksessa keskustellaan ja tehdyt päätökset kuin myös ne eri mielipiteet, joita lausutaan. Sitä paitsi on ilmoitettava, että muutosta päätöksiin, paitsi niihin, joista voimassa olevan clinkeinoasetuksen 26 §:lässä säädetään, saadaan kirjallisesti hakea tämän kaupungin Maistraatissa neljäntoista päivän kuluessa siitä päivästä lukien, jolloin päätös tehtiin, sanottua päivää kuitenkin lukuunottamatta.

7 §.

Valtuutetut valitsevat keskuudestaan tai ulkopuoleltaankin rahastonhoitajan, taloudenhoitajan, sihteerin ja vahtimestarin, joiden palkan seuruus määrää vuosikokouksessaan. Valtuutettujen on menoarvioon tehtävä ehdotus niiden palkkaamisesta.

8 §.

Valtuutetut vastaavat seuruudelle tehtäviensä kunnollisesta hoidosta ja ovat velvolliset korvaamaan kaiken sen vahingon, joka yhden tai toisen heistä laiminlyömisien takia voi seuruudelle koitua.

9 §.

Rahastonhoitajan, joka on velvollinen, jos valtuutetut niin vaativat, asettamaan heidän hyväksymänsä takauksen rahavarain hoidosta, tulee tarkoin hoitaa seuruuden huostassa olevia omia ja rahaston varoja, ylöskantaa jäsen- ja muita maksuja sekä suorittaa valtuutettujen määräämiä ulosmaksuja. Tämän ohessa tulee hänen valmistaa vuositilit esitettäväksi seuruuden vuosikokoukselle, ja ovat ne annettavat tilintarkastajille viimeistään kolme vuorokautta ennen kokousta. Muutoin on hänen pidettävä kaikki seuruuden arvopaperit ja tilikirjat säilytettynä rautaisessa kassakaapissa.

10 §.

Taloudenhoitajan tulee kaikella huolella ja tarkkuudella hoitaa seuruuden taloutta ja on laiminlyönnistään vastuunalainen. Tarkemmat ohjeet hänen tehtävistään antavat valtuutetut.

11 §.

Vahtimestarin tehtävistä antaa valtuutettujen puheenjohtaja lähemmät määräykset.

12 §.

Seuruuden rahastoon on jokainen, joka on saanut oikeuden tässä kaupungissa elinkeinolain mukaan harjoittaa tehdas- ja käsityöliikettä, velvollinen sisäänkirjoitusmaksuna suorittamaan viisi (5) markkaa sekä sen ohessa vuosittain jäsenmaksua kolme (3) markkaa. Paitsi näitä maksuja suorittavat seuruuden jäsenet kunnallisen veroäyrinsä mukaan, kuitenkin ainoastaan mikäli koskee kaupungin teollisuusliikkeistä taksoitettuja veroäyriä, korkeintaan viidestätoista äyristä sen määrän millä kuluvan vuoden hyväksytyt arvioidut menot ovat lasketut arvioituja tuloja suuremmiksi.

Nämä maksut ovat suoritettavat rahastonhoitajan ilmoittamassa kannossa ensikerran toukokuussa sekä rästikanto heinäkuussa ja ovat maksut ellei niitä suosiolla suoriteta, ulosotonalaiset ilman oikeuden päätöstä tai ulosotonhaltijan määräystä.

13 §.

Rahavaroja, joita velkakirjoja vastaan lainataan, älköön lainattako muutoin kuin valtuutettujen sitä varten laatimien kaavojen mukaan tehtyjä velkakirjoja vastaan, joissa velkakirjoissa myös on mainittava, ettei lainan ulossanomien saa tapahtua valtuutettujen tietämättä, jotka myös pitäkoot huolen ulossanomisesta.

14 §.

Käsityön tai tehtaan oppilas tai ammattityömies, joka haluaa kisällikirjaa, on velvollinen täyttämään ne ehdot, joista voimassa olevan elinkeinoasetuksen 39 §:ssä säädetään sellaisen kirjan saamiselle. Kun nämä ehdot on täytetty, annetaan hänelle kisällikirja kahdeksan (8) Suomen markan lunastusrahasta.

Kisällille, joka haluaa osoittaa taitoansa ammatissa saadakseen mestarikirjan, määrätköön valtuutetut kenet mestarin valvonnalla hänen on työnäyte tehtävä. Kun näyte on hyväksytty, saa hakija mestarikirjan, josta hänen on suoritettava seuruuden rahastoon kaksikymmentä (20) markkaa.

Kaikki oppilaat ovat seuruuden kirjaan kirjoitettavat vähintään yksi kuukausi ennenkuin oppiaika loppuu. Mestari maksakoon sisäänkirjoitusrahaa yhden (1) markan.

15 §.

Seuruuden kirjoitukset allekirjoittaa ainoastaan puheenjohtaja, vaan mestari ja kisällikirjat allekirjoittavat puheenjohtaja ja kaksi valtuutettua ja ovat ne seuruuden sinetillä varustettavat.

16 §.

Seuruuden valtuutetuilla on valta antaa palkintoja niille käsityöläis-oppilaille, jotka ahkeruudella ovat läpikäyneet ammattikoulun ja ammatissaan edistyneet, sekä muutoin siveellisesti käyttäytyneet.

Jos jäsen on maksanut seuruuden rahastoon jäsenmaksunsa vähintään 12 vuotta, on valtuutetuilla valta harkintansa mukaan erikoisissa tapauksissa antaa apua jäsenelle tai hänen perheensä jäsenelle.

17 §.

Jos seuruuden jäsenet haluavat perustaa ammattiosastoja joko samasta tai eri ammattiluokista, voipi se tapahtua esitettyänsä säännöt valtuutetuille ennen 14 päivää 3 §:ssä mainittuja kokouksia, jotka säännöt valtuutetut tutkittuansa

ynnä lausuntonsa kanssa tuokoot julki varsinaisessa kokouksessa vahvistettuina sekä puheenjohtajan ja kahden valtuutetun allekirjoittamana.

Sääntöjen vahvistamisesta suorittaa ammattiosasto viisi (5) markkaa, sekä vuosittain joka jäsenestä 25 penniä, seuruuden juoksevia asioita varten, joka suoritukset tapahtuu 12 §:ssä määrättyssä ylöskannossa.

Ammattiosaston on vuosittain jätettävä kertomus toiminnastaan ja tiliote valtuutetuille ennen 15 päivää tammikuuta.

Ammattiosastojen sääntömuutoksista on ilmoitus tehtävä samoin kuin edellä on mainittu. Jos ammattiosasto hajoaa, lankeaa sen omaisuus Käsityö- ja Tehdasseuruudelle.

18 §.

Kaikki seuruudelta menevät kirjat ja kirjoitukset sekä pöytäkirjat laaditaan suomenkielellä.

19 §.

Sittenkun nämä säännöt ovat vahvistetut, ovat Seurujen entiset säännöt kuoletetut. Ehdotuksia näiden sääntöjen muuttamiseksi tahi lisäykseksi niihin ratkaistakoon ainoastaan seuruuden yleisissä kokouksissa ja tulee kokouksessa läsnä olleista vähintään kaksi kolmatta osaa sitä vaatia ja päättää, ja on päätökselle sitten asetuksen mukainen vahvistus hankittava.

20 §.

Kun seuruus uuden elinkeinolain voimaan tultua lakkaa nykyisessä muodossaan toiminnasta, niin on sen valtuuston, joka viimeksi hoitaa seuruuden asioita, rahastoja ja taloutta, kutsuttava kokoon kaikki silloiset käsityö- ja tehdasliikettä harjoittavat henkilöt, jotka ovat edellisenä vuotena suorittaneet Seuruudelle jäsenmaksunsa, yleiseen kokoukseen, jossa on lähemmin päätettävä seuruuden kiinteän ja irtaimen omaisuuden ja rahastojen, siihen luettuna myöskin kaikki stipendirahastotkin vastaisesta käyttämisestä ja on tässä kokouksessa pidettävä huolta siitä, että edellä mainittu omaisuus tulee edeskinpäin käytetyksi Kuopion kaupungin käsityö- ja teollisuus työnantajain yhteiseksi hyväksi ja edistykseksi noudattamalla samoja määräyksiä kuin ennenkin.

Annettu Kuopion läänin Lääninkansliassa 28 päivänä kesäkuuta 1916.

Tämän asian olen minä tutkinut; ja koska puheenaoleva sääntöehdotus on tehty siinä järjestyksessä kuin määrätään Kuopion kaupungin käsityö- ja tehdasseuruudelle 15 päivänä joulukuuta 1898 vahvistettujen sääntöjen 28 §:ssä eikä muutenkaan löydy syytä muistutuksiin sääntöehdotusta vastaan, katson hyväksi asianomaisten noudatettavaksi vahvistaa sanotun ehdotuksen.

Tähän päätökseen tyytymätön saa siihen muutosta anoa Hänen Keisarilliselle Majesteetillensa asetetulla alamaaisella valituskirjalla, joka on, joko valittajan itsensä allekirjoittamana tahi kirjoittajan nimellä sekä ilmoituksella ammatista ja kotipaikasta varustettuna, yhtenä tämän päätöksen kanssa alkuperäisenä tahi vahvistettuna jäljennöksenä sekä asianomaisen siihen kirjoitetulla todistuksella osansaannista viimeistään ennen kello kahtatoista (12) yhdeksäntenäkympmentenä (90) päivänä osan saatua, päivää jona se tapahtui, kuitenkin lukuunottamatta,

valittajan itsensä tahi hänen siihen laillisesti valtuuttamansa asiamiehen jätettävä Reistraattorin konttoriin Keisarillisen Suomen Senaatin Talousosastossa. Paikka ja aika edellä mainitut.

A. Spåre.

K. Lindström,
m:ty.

Seuruuden toiminta alkuvuosina on supistunut kisälli- ja mestarikirjojen antamiseen sekä lausunnon antamiseen niistä henkilöistä, jotka Maistraatilta ovat hakeneet ammatinharjoittamis- ja porvarioikeuksia kaupungissa. Annetuista lausunnoista huomataan, että monesti on uuden käsityöläisen ammatinharjoitusoikeuksia valtuutettujen puolelta vastustettu. Onpa joulukuun 2 p:nä 1869 Maistraatille osotetussa kirjeessä pyydetty »Maistraattia Herra Läänin Guvernöörin tykönä ilmottamaan määräyksen saantia varten 36 käsityöläisen menettäneeksi oikeutensa ammatissaan senvuoksi, että ovat jättäneet heiltä tulevat ulosteot maksamata.» Samanlaisia vaatimuksia porvari-oikeuden menettämisestä tavaataan silloisista asiakirjoista myöhemminkin.

Jonkunlaista huolta oppilasten ja sällien käyttäytymisestä on näinä aikoina myös valtuutettujen kokouksissa pidetty, päättäen siitä kirjelmästä, jonka käsityöläisseuruus 9 p:nä heinäkuuta 1871 lähetti Maistraatille. Kirjelmä on seuraava:

»Ilmaantuneista syistä käsityöläisyhtiö pyytää että Maistraatin huolella saataisiin poliisimiehet ja yö-vartiat paremmin täyttämään velvollisuutensa, niin että ilman erotuksetta, kaikki yön aikana kaupungilla ilman luvatta kuljeskelevat oppipojat ja sällit korjaisivat pois arestihuoneeseen, vaikkapa heistä ei aina oikeudenkaan käyntiä nostettaisi; sillä tietämään on tultu että se illettävä yön juoksu on syy päivä päivältä enemmän ja enemmän ilmaantuvaan nuorison turmioon.»

Seuruuden läheisen tarkastuksen alaisena toimi myös n. s. sunnuntaikoulu, joka oppilaiden oli läpikäytävä, jos halusivat saada kisällikirjan. Koulu toimi ainakin 1870 jo 3-luokkaisena ja oli sen johtajana silloin lehtori E v e r t W i n t e r. 1877 oli koulunjohtajana opettaja, sittemmin kamreeri A u g. K u o k k a n e n sekä myöhemmin opettajat G. B. M ä k e l ä ja J. P e k k a r i n e n. Opetusta annettiin Suomen historiassa, Yleisessä historiassa, Suomen kieliopissa, luvunlaskussa, oikein- ja kaunokirjoituksessa, piirustuksessa ja laulussa.

Vaikka oppipoikien koulunkäyntiä tarkoin valvottiin, näyttää valtuutettujen kokouksissa usein olleen keskusteltavana toimenpiteet, joihin olisi ryhdyttävä sellaisissa tapauksissa, jolloin oppilaat laiminlyövät koulunkäyntinsä. Toisinaan saivat oppilaat mestariensa mukana tulla valtuutettujen kokouksiin tekemään selkoa laiminlyönneistään ja saamaan varoituksia. Määrättiinpä joskus kaupungin palvelija kulettamaan uppiniskaisimpia kouluun. Toistakin keinoa koulussa käynnin totuttamiseksi käytettiin siten että ahkerimmille annettiin koulun läpikäytyä päästötutkinnossa jonkinlainen lahja. Alkuaikoina annettiin raamatuista, myöhemmin joku arvoesine ja joskus eri suuruisia rahapalkinnoita.

Sunnuntaikoulun muuttamisesta käsityöläiskouluksi oli kaupungin Valtuusto 22/2 86 vaatinut Seuruudelta lausuntoa. Seuraavan maaliskuun 29 p:nä oli Valtuustolle annettu näin kuuluva lausunto:

Valtuuskunnalle Kuopiossa.

Vaadituksi lausunnoksi Valtuuskunnan kirjeen johdosta Helmikuun 22 päivältä koskeva täkäläisen sunnuntaikoulun muuttamista käsityökouluksi saapi Seuruus täten kunnian antaa seuraava lausunto:

Koska suurin osa nykyisistä käsityöoppilaista eivät ole kansakoulun läpikäyneitä, niin on mielestämme sunnuntaikoulun muuttaminen käsityökouluksi, kuten Armollinen asetus 25 päivästä Marraskuuta 1885 säättää, jokseenkin aikaista siitä syystä että koska tulevien käsityökoulujen oppiaineista on kokonaan poistettu niin tärkeät aineet kuin Uskonto, Maantiede, Suomen historia y. m. niin olisi mielestämme tällainen oppijärjestelmä pikemmin taantumista kuin edistymistä varsinakin koska koulun oppikurssi on ainoastaan yksivuotinen. Tämän ohessa tahdomme myöskin huomauttaa sitä seikkaa että jos nyt kohta muutettaisiin sunnuntaikoulu käsityökouluksi niin suuri osa nykyisistä oppilaisista jotka tuskin ovat lukutaitoisia vielä vähemmin kirjoittamiseen kykeneviä, eivät kykeneisi seuraamaan käsityökoulun opetusta jonka tähden monetkin jäädä kaikkea opetusta vaille.

Tähän katsoen, ja koska toivomme olisi se että tulevaisuudessa lain kautta määrättäisiin että käsityöoppiin aikovan pitäisi oleman kansakoulun läpikäyneen, jossa tapauksessa vasta perustettavat käsityökoulut tulisivat olemaan jatkona kansakoululle — ehdotamme siis täten, että nykyisen sunnuntaikoulun muuttaminen käsityökouluksi ei tapahtuisi ennen sitä aikaa jolloin uusi asetus tekee koulun muuttamisen pakolliseksi, siis ei ennen vuotta 1890.

Käsityö- ja Tehdasseuruuden puolesta

F. V. Lindroos.

Sittenmin Käsityö- ja Tehdasseuruus kirjelmässään 26 p:ltä heinäk. 1889 ehdottaa Valtuuskunnalle sunnuntaikoulun muuttamisesta käsityöläiskouluksi seuraavaa:

Valtuuskunnalle Kuopiossa.

Päätöksensä mukaan saa Käsityö- ja Tehdasseuruus kunnian Valtuuskunnalle ehdoittaa seuraavata:

Koska Keis. Asetus 25 p:ltä Marraskuuta 1885 säätää että kaikki käsityöläisten sunnuntaikoulut maassamme vähitellen ovat muutettavat käsityökouluiksi niin saapi seuruus täten valtuuskunnalle ehdoittaa että täkäläinen sunnuntaikoulu, suomi opetuskielenä, 1891 vuoden alussa muutettaisiin alhaisemmaksi käsityökouluksi jossa opetusaineena tulisivat olemaan: Kuvaanto ja piirustus, Laskuoppi, Äidiekielen oikein kirjoitus ynnä laskujen ja muitten pienempäin kirjelmäin, Yksinkertainen kirjanpito sekä sitä paitsi jos mahdollista Ammattiopetus joko vapaaehtoisena tahi vakinaisena oppiaineena. Opetusaika koulussa ehdoitetaan 5:si tunniksi viikossa joista sunnuntaisin 3 tuntia 3—6 j. pp. ja keskiviikkoina 2 tuntia kl. 6—8 j. pp. Koska täkäläiseltä sunnuntaikoululta valtioapu 1890 vuoden lopulla lakkautetaan niin ehdoitamme että arvoisa Valtuuskunta, niin pian kuin mahdollista ryhtyisi tarpeellisiin toimiin tämän asian toteuttamiseksi niin että ennätettäisiin saada valtioapua aijotulle koululle ja että saataisiin koulu vaikutukseensa niin kohta kuin nykyinen sunnuntaikoulu lakkautetaan.

Tämän ohessa saapi Käsityö- ja Tehdasseuruus myöskin anoa että senlaisille ammattityössä käytettävillä lapsille jotka eivät ole läpikäyneet ylempää kansakoulua valmistettaisiin tilaisuutta kaupunkimme kansakouluissa saaman säännöllistä kouluopetusta kaksitoista tuntia viikossa kuten armollinen a s e t u s Huhtikuun 15 p:ltä tänä vuonna, koskeva teollisuusammateissa olevain työmiesten suojelusta, säätää.

Käsityö- ja Tehdasseuruuden puolesta

F. V. Lindroos.

Sunnuntaikoulun kirjaston, joka käsitti 402 suomalaista ja 30 ruotsalaista nidettä lahjoitti Käsityö- ja Tehdasseuruus jouluk. 28 p:nä 1892 Kuopion Työväenyhdistykselle.

Seuruuden kirjanpito- ja luentokurssit.

Vuoden 1908 lopulla herätettiin kysymys kirjanpito- ja luentokurssien järjestämisestä seuruuden jäsenten kesken. Vuotena 1909 helmi-, maalisk- ja huhtikuun ajalla pantiin toimeen ensimmäi-

Kirjanpitokurssit 1909.

set kirjanpitokurssit, jotka olivat järjestetyt ainoastaan seuruuden jäsenille ja joihin kaupungin valtuusto oli myöntänyt anniskeluyhtiön voittovaroja 300 mk. Kurssinopettaja oli kaupanhoitaja P. J. Airaksinen. Osanottajain luku kursseihin oli 34 henkilöä 16 eri ammatista.

Saman vuoden loppupuolella pantiin toimeen luentokurssit seuruuden kokousten yhteydessä. Luentoaineet *taloustiede* ja *sosialismi*. Luennoitsijana toimi maisteri Eino Enroth.

Toiset kirjanpitokurssit järjestettiin v. 1912 myöskin helmi-maalis- ja huhtikuun ajalla joita varten oli taas kaupungin valtuusmiehet myöntäneet anniskeluyhtiön voittovaroista 250 mk. Näihin kursseihin otti osaa seuruuden jäsenet apulaistensa kanssa ja osanottajain lukumäärä oli 69 henkilöä 17 eri ammatista. Kurssien johtajana toimi valokuvaaja Valter Grönroos.

Seuruuden kirjasto.

V. 1910 syysk. 6 p. päätettiin perustaa seuruudelle oma kirjasto. Kirjaston pohjarahastoksi keräsivät valtuutetut keskuudestaan pohjarahaston ja saman vuoden marraskuussa pidetyistä arpajaisista saatu Smk. 300 mk. lisättiin kirjastorahastoon.

Ammattien edistämisrahasto.

Ammattien edistämisrahasto perustettiin v. 1912 elok. 14 p., johon oli pohjaraha saatuna kirjanpitokurssien lopettajaisissa pidetyn iltaman tulosta Smk. 65: —.

Seuruuden ammattitarkastus.

Ammattitarkastus, eli sunnuntaikoulussa käynnin tarkastus, jota seuruuden parilla alkuvuosikymmenellä tehokkaasti valvottiin, ei ole myöhempinä aikoina tullut niin tehokkaasti järjestetyksi kuin olisi ollut tarpeellista. V:sta 1894 alkaen on kaupungin terveyslautakunnalle kuulunut etupäässä ammattityöhuoneiden tarkastaminen ja on seuruuden puolesta otettu myöskin osaa siihen. Seuruuden ammattitarkastajina ovat toimineet useat eri ammattimiehet, joista vaatturimestari P. V. Miettinen ja satula-seppä K. Räisänen ovat kaikista huomattavimmin tämän tehtävänsä täyttäneet. Seuruuden ammattitarkastaja on joinakin vuosina seurannut valtion tarkastajan mukana.

Kirjanpitokurssit 1912.

Valtion lainat.

V. 1884 jolloin maamme hallitus lupasi avustaa pienteollisuudenharjoittajia erikoisilla huokeakorkoisilla lainoilla, anottiin seuruudeltakin 13 eri puoltolauseetta sanottuja laina-anomuksia varten. Myöskin myöhempinä aikoina on seuruuden puolesta annettu useita puoltolauseita valtiolainojen hakijoille ja ovat sanotut puoltolauseet olleet suureksi eduksi lainojen saajille.

Työhuonejärjestyssäännöt ja työaika.

V. 1888 herätettiin seuruuden keskuudessa kysymys erityisten työhuoneiden järjestyssääntöjen laatiminen kaikkiin seuruuden jäseniksi kuuluvien liikkeiden työhuoneisiin, sillä kertaa ei se alote päässyt toteutumaan vaan vasta myöhemmin v. 1899—1901 oli sama kysymys uudestaan esillä, mutta ei saanut sen enempää kannatusta osakseen. Työpäivän pituus kaupungin käsityö- ja teollisuusliikkeissä määrättiin jo v. 1888 12 tuntiseksi, joka oli siihen asti ollut 14—15 tuntia.

Suomen Teollisuusvaltuuskunnan keskuskomiteaan on seuruus kuulunut v. 1893 alkaen. Sanotun komitean ensimmäinen virkakirje esiteltiin seuruuden kokouksessa jouluk. 7 p:nä 1893. Seuruus on ollut edustettuna lukuisissa Teollisuusvaltuuskunnan kokouksissa ja on seuruuden puolesta annettu sanotulle komitealle useita eri lausuntoja, jotka löytyvät liitteinä Suomen Teollisuusvaltuuskunnan Keskuskomitean tiedonannoissa.

Seuruuden kokouksia pidettiin maistraatin istuntohuoneessa aina vuoteen 1907, mutta sen perästä on niitä pidetty valtuusmiesten toisessa istuntohuoneessa. Aina v:teen 1882 oli vuosikokous 1 p. toukokuuta ja vietettiin se toisinaan pienillä juhlallisuuksilla, sen perästä muutettiin seuruuden kokoukset pidettäväksi tammi-kuussa ja vuosi- ja tilikertomus tehdään kalenterivuosittain.

V. 1918 liittyi seuruus Kuopion Kauppakamarin jäseneksi.

Seuruuden varapuheenjohtajat.

Seuruuden varapuheenjohtajina ovat toimineet, paitsi varsinaisia puheenjohtajia, joista on erikoisesti mainittu heidän elämäkerrassaan, seuraavat:

Levyseppä P. Niskander	1868—1882
Värjäri D. Keinänen	1878—1879
Seppä H. Hyvärinen	1885.
Värjäri H. Ruotsalainen	1892.
Kultaseppä H. Niilekselä	1896—1899
Kelloseppä J. R. Vartiainen	1903.
Värjäri E. A. Valta	1907—1915
Tehtailija Antti Kaukonen	1906.
Tehtailija J. Fr. Dahlström	1916—1918

Seuruuden rahastonhoitajat.

Seuruuden rahastonhoitajina on toiminut:

J. Knuutinen	1869—1884
F. V. Lindroos	1885—1889
H. Suonio	1890—1898
H. Niilekselä	1899—1900
B. J. Knuutinen	1901—1902
J. R. Vartiainen	1903—1906
J. V. Toivanen	1907—1908
K. Soininen	1908—1913
P. Heikkinen	1914—1915
J. V. Toivanen	1915—1916
V. Stenström	1916—

Seuruuden sihteerit.

Seuruuden sihteerinä on toiminut sääntöjen mukaisesti aina v. 1905 asti puheenjohtaja, mutta sitten ovat sihteerintointa hoitaneet:

Rakennusmest. Emil Uotinen	1907
Räätälimest. P. V. Miettinen	1908—1913

Kultaseppä J. V. Toivanen	1914—1915
Valokuvaaja V. Grönroos	1917
Varatuomari Helge Johanson	1918.

Käsityö- ja Tehdasyhdistyksen antamien mestari- ja kisällikirjain lukumäärä.

		Mestarikirjoja.	Kisällikirjoja.
Vuosina	1868—1878	27	74
„	1878—1888	16	185
„	1888—1898	1	53
„	1898—1909	1	43
„	1909—1918	—	23
		<hr/> 45	<hr/> 378

Yhdistyksen jäsenluku ja kannetut jäsenmaksut.

Vuonna	1869	vuosimaksu	91	jäseneltä	152: —
„	1870	„	„	154: —
„	1871	„	„	160: —
„	1872	„	„	158: —
„	1873	„	„	156: —
„	1874	„	„	168: —
„	1875	„	„	148: —
„	1876	„	„	160: —
„	1877	„	„	156: —
„	1878	„	„	158: —
„	1879	„	„	148: —
„	1880	„	„	162: —
„	1881	„	„	164: —
„	1882	„	„	148: —
„	1883	„	„	144: —
„	1884	„	„	192: —

Vuonna 1885 vuosimaksu	221: —
” 1886 ”	232: —
” 1887 ”	239: —
” 1888 ”	241: —
” 1889 ”	115 jäseneltä	184: —
” 1890 ”	111 ”	272: —
” 1891 ”	102 ”	251: —
” 1892 ”	105 ”	262: —
” 1893 ”	110 ”	264: 22
” 1894 ”	132 ”	294: —
” 1895 ”	119 ”	290: —
” 1896 ”	102 ”	284: —
” 1897 ”	128 ”	330: —
” 1898 ”	132 ”	302: —
” 1899 ”	130 ”	294: —
” 1900 ”	132 ”	367: —
” 1901 ”	164 ”	493: 25
” 1902 ”	155 ”	471: 50
” 1903 ”	145 ”	439: 50
” 1904 ”	162 ”	451: —
” 1905 ”	163 ”	444: 75
” 1906 ”	165 ”	471: —
” 1907 ”	158 ”	479: —
” 1908 ”	168 ”	736: 50
” 1909 ”	174 ”	748: 50
” 1910 ”	163 ”	721: 50
” 1911 ”	172 ”	757: 25
” 1912 ”	168 ”	971: —
” 1913 ”	184 ”	575: —
” 1914 ”	184 ”	583: —
” 1915 ”	183 ”	4075: 40
” 1916 ”	160 ”	5959: 80
” 1917 ”	178 ”	5000: —

Käsit.- ja Tehdasseuruuden rahasto 31/12 17.

Lainassa	100: —
1 osuus Käsit.- ja Teoll. osuuskass.	50: —
Rahassa	3,387: 99
	<u>Smk. 3,537: 99</u>

Kirjastorahasto 31/12 17.

Lainassa	800: —
Rahassa	76: 65
	<u>Smk. 876: 65</u>

Ammatti-edistämisrahasto 31/12 17.

Rahassa	Smk. 65: —
	<u>Smk. 65: —</u>

Stipendirahasto.

Stipendirahaston perustaminen johtui siitä lahjoituksesta, jonka Kuopion Yksityisen Teollisuuskoulun johtokunta oli, koulun toiminnan lakattua, käsityöläisseuruudelle tehnyt. Valtuutettujen kokouksessa 11 p:nä kesäkuuta 1885 ilmoitti esimies edellämainitun koulun johtokunnan lahjoittaneen »Teollisuuskoululta ylijääneet rahavarat Smk. 635: 73 sekä pienemmän määrän huonekaluja Kuopion kaupungin Käsityö- ja teollisuusyhdistykselle perustusrahas-toksi Stipendiovarastolle, jonka kasvut rahaston kasvettua 3000 markkaan jaetaan palkintona sellaisille varattomille oppilaille, sekä mies- että naispuolisille, jotka huomattavassa määrässä ovat edistyneet käsityön tahi teollisuuden alalla. Ehtona vaaditaan, että varaston hoidosta vuosittain julaistaan tili paikkakunnan sanomalehdissä.»

Samassa kokouksessa siirrettiin stipendirahastoon jostakin seuruuden juhlasta yli jääneet rahat 25 mk. 70 p. Kun näin oli saatu pohja stipendirahastolle, nousi jo samana vuonna syyskuun 24 p:n kokouksessa kysymys rahaston kartuttamisesta. Sitä tarkotusta varten päätettiin toimeenpanna arpajaiset, mikä tapah-tuikin seuraavan maaliskuun 14 p:nä. Puhdas tulo arpajaisista oli Smk. 1284: 15, mikä siirrettiin stipendirahastoon.

Kun stipendirahaston varat huhtikuussa 1889 olivat kasvaneet siihen alimpaan määrään, mikä Yksityisen Teollisuuskoulun Johto-kunnan lahjoituskirjassa oli määrätty, ennenkuin rahaston koroista voidaan stipendiä antaa, ryhdyttiin valmistamaan sääntöehdo-tusta stipendirahastolle. Säännöt, jotka jätettiin valtuutettujen tehtäväksi, hyväksyttiin yleisessä kokouksessa 2 p. tammikuuta 1890 ja saatiin niille kuvernöörin vahvistus 15 p. maalisk. 1890. Mainitut säännöt ovat seuraavasisältöiset:

1 §.

Stipendiorahaston tarkoituksena on saattaa nuoria eteviä työntekijöitä ja ammatin harjoittajia tilaisuuteen käyttämään taitoansa eteviksi tunnetuissa koti- ja ulkomaan tehtaissa ja teollisuusnäyttelyissä.

2 §.

Stipendiorahaston pohjarahastona pidetään ainaiseksi siinä nykyjään löytyvät kolmetuhatta markkaa, johon summaan vuosittain lisätään mahdolliset lahjoitukset sekä kymmenen prosenttia koko rahaston juoksevista koroista kunnes pohjarahasto nousee kahdeksaan tuhanteen markkaan, minkä jälkeen kaikki korot stipendioina jaettakoon. Paitsi edellä mainitun kymmenen. prosentin vähennystä, jaettakoon loput stipendioina kuten 5 ja 6 §§:ssä määrätään.

3 §.

Rahastoa hoitaa seuruuden valtuutetut, jotka hoidostaan ovat vastuunalaiset ja tilivelvolliset. Jos seuruus jolloinkin syystä tai toisesta lakkautettaisiin ole-masta, tulee käsityöläisten ja tehtailijain keskuudestaan eri ammateista valita stipendiorahaston johtokunta, joka niinikään on rahaston hoidosta vastuunalainen.

4 §.

Rahastosta on kunkin kalenterivuoden loputtua seuruuden vuosikokoukseen annettava tili, joka siinä tarkastetaan.

5 §.

Stipendioita annettakoon etupäässä sellaisille ammattien työntekijöille, jotka ovat hyvin käyttäytyneet ja ammatissaan eteviksi tunnetut. Poikkeustapauksissa voidaan stipendioita määrätä myös sellaisille nuoremmille oman liikkeen harjoittajille, jotka ovat etevämpää kykyä osoittaneet ja korkeamman työtaidon saavuttamisen päämääräksensä nähtävästi asettaneet. Seuruuden valtuutetuilla tahi sitä varten asetetulla johtokunnalla on stipendioitten jakamiseen ja määräämiseen oikeus.

6 §.

Stipendioita jaettakoon vuosittain harvemmin yksi tahi useampia kerrassaan, seuruuden valtuutettujen taikka johtokunnan määräyksen mukaan. Kumminkin vaadittakoon ehtona että hakija on hyvämaineinen ja tällä paikkakunnalla ammattiansa harjoittanut vähintään kaksi vuotta sekä että hän esille tuo kisällikirjansa tahi, jos hakija on oman liikkeen harjoittaja, mestarikirjansa tai muut tätä arvoa vastaavat todistukset. Myös on hakijan ilmoitettava matkustuksensa tar-koitus ja suunnitelma.

7 §.

Stipendiaatti on oikeutettu matkalle lähtiessään nostamaan kaksikolmannelta määrätystä stipendiosta ja loppu kolmannes paikkakuntaan tahi Suomeen todistettavasti palattuansa.

8 §.

Stipendiaatti on velvollinen, Suomeen palattuansa, seuruuden valtuutetuille tahi johtokunnalle antamaan suullinen tai kirjallinen kertomus matkansa ha-vannoista.

9 §.

Jos näihin sääntöihin lisäyksiä tahi muutoksia tehdään, tulee seuruuden kokouksessa läsnä olevista kaksi kolmatta osaa sitä vaatia ja päättää. Ja on niille sitten asetuksen mukainen vahvistus hankittava.

Annettu Kuopion läänin kansliassa, Maaliskuun 15 päivänä 1890.

G. Aminoff.

Odert Andersin,
m:ty.

Kun Kuopion Käsityöläisyhdistys 4 p:nä huhtikuuta 1898 lopetti jäseniensä vähälukuisuuden takia toimintansa, päätti se lahjoittaa rahavaransa Kuopion Käsityö- ja Tehdasseuruudelle ehdolla että rahain korko jaetaan etevimpien käsityöläisten stipendeinä ulkomaamatkoja varten seuruuden valtuutettujen harkinnan mukaan. Stipendirahasto sai tämän lahjoituksen kautta rahastoonsa marraskuun 21 p:nä 1901 lisää Smk. 817: 17.

Testamentissään 24 p:ltä elokuuta 1904 oli maalarimestari C. G. Grönholm määrännyt Käsityö- ja Tehdasseuruudelle 3,000: —, jonka korot aina viiden vuoden perästä annetaan stipendinä jollekulle maalarinkisällille, joka osottaa omaavansa hyvät koulutiedot ja taipumuksia koriste-, odroo- ja marmoreeraustoissa kehittymistä varten. Tälle rahastolle oli annettava nimi »C. G. Grönholmin lahjoitusrahasto».

C. G. Grönholm.

Kun stipendirahastolle näin oli jo kertynyt varoja ja lisäksi tullut »C. G. Grönholmin lahjoitusrahasto», katsoivat seuruuden valtuutetut tarpeelliseksi laatia säännöt lahjoitusrahastolle sekä samalla uudistaa entisen stipendirahaston säännöt laveampaan muotoon. Nykyisin voimassa olevat säännöt ovat seuraavat:

Kuopion kaupungin Käsityö- ja Tehdasseuruuden stipendirahaston Säännöt.

1 §.

Kuopion kaupungin Käsityö- ja Tehdasseuruuden tarkoitus on jakaa joka vuosi rahaston koroista seuruuden jäsenille apurahoja opintomatkojen ja opintojen harjoittamista varten koti- ja ulkomailla.

2 §.

Apurahojen saamiseen ovat oikeutetut ne seuruuden jäsenet, jotka ovat suorittaneet kisälliksi pääsyä varten tarvittavat kokeet ja senjälkeen harjoittaneet ammatillikettä Kuopion kaupungissa vähintään kahden vuoden ajan.

3 §.

Stipendejä jaetaan etupäässä seuraaviin tarkoituksiin ja seuraavilla ehdoilla:

- a) että hakija aikoo opiskella käytännöllistä ammattia vähintään vuoden ajan ulkomailla;
- b) että hakija aikoo käydä suorittamassa ammattikoulu-kurssin joko koti- tai ulkomaalla;
- c) että hakija aikoo tehdä lyhempiäaikaisen tutkimusmatkan ulkomaille, jossa hänen on viivyttävä vähintään kuukauden ajan;
- d) että hakija aikoo käydä jossakin huomattavassa Teollisuusnäytelyssä koti- tai ulkomaalla;
- e) että hakija aikoo ottaa osaa johonkin Teollisuutta tai Teollisuustyönantajia koskevaan yleiseen kokoukseen koti- eli ulkomaalla;
- f) apurahojen saaja on velvollinen antamaan kahden kuukauden kuluessa opintomatkalta palattuaan, Käsityö- ja Tehdasseuruuden valtuutetuille seikkaperäisen ainoastaan ammattia ja mahdollisesti koulutietoja käsittelevän, kertomuksen.

4 §.

§ 3:n a ja b kohdissa mainituille henkilöille annetaan apurahoista kolmasosa matkalle lähtiessä, toinen kolmasosa kun stipendiaatti on vuoden ajan opiskellut ulkomailla ja todistettavasti on suorittanut ammattiopinollisia tutkinnoita, sekä viimeinen kolmannes opintomatkaileijan kotiin palattua; c, d ja e kohdissa määrätty stipendit jaetaan siten, että annetaan puolet myönnetyistä rahoista matkalle lähtiessä ja puolet kotia saavuttua; a ja b kohdissa mainittujen Stipendiaattien on kotia tulonsa jälkeen harjoitettava ainakin kahden vuoden ajan ammattiaan Kuopion kaupungissa.

5 §.

Ellei § 3:n a ja b kohdissa mainitut Stipendiaatit täyttäisi heille siinä määrättyjä ehtoja, tulee heidän suorittaa stipendirahansa takaisin, eli ainakin osa niistä, valtuutettujen harkinnan mukaan.

6 §.

Opintorahat julistetaan haettaviksi vähintään yhden kuukauden kuluessa; ja on valtuutetuilla oikeus myöntää joko yksi tai useampi stipendi.

7 §.

Etupäässä myönnetään stipendejä sellaisille henkilöille joita valtuutetut katsovat, hakijan persoonalliseen kykyyn kuin myöskin esitettyihin todistuksiin nähden, parhaiden ansaitsevan.

8 §.

Jos joku johtokuntaan valtuutetuista henkilöistä hakee stipendiä, on hän silloin esteellinen ottamaan osaa tapahtuvaan stipendien-jako-kokoukseen.

9 §.

Stipendi-rahastoa hoitaa seuruuden rahastonhoitaja valtuutettujen määräysten mukaan ja ovat valtuutetut vastuu- ja tilivelvolliset seurueelle joka kalenterivuoden loputtua.

10 §.

Rahastonhoitaja saa palkkiota stipendirahain hoidosta kaksiviidettä osaa (2/5) Käsityö- ja Tehdasseuruuden hänelle määräämästä koko palkasta.

11 §.

Stipendirahastosta lainataan myöskin varoja sellaisille henkilöille jotka aikovat käyttää lainatun summan liikkeensä edistämiseksi ja hyödyksi. Lainaehdot ovat:

1) että lainaaja suorittaa kuusi (6 %) prosenttia korkoa, sekä vuosittain kuulettaa kymmenellä (10 %) prosentilla itse alkuperäistä pääomaa;

2) että velkakirjan vakuudeksi vaaditaan vähintään kahden täysivaraisten henkilön ominaistakaus; vaan

3) jos lainattava summa nousee yli kolmentuhannen (3,000) markan, myönnetään se ainoastaan kiinnitystä vastaan. Ennen lainan saantoa on lainanottajan velvollisuus esittää viranomaisen antama rasisustodistus ja kiinnekirja.

12 §.

Jos Käsityö- ja Tehdasseuruuden toiminta nykyisessä muodossaan lakkautuisi, niin siirtyy edellämainittu stipendi-rahasto Kuopion kaupungin Käsityö- ja Teollisuus-harjoittajista yleisessä kokouksessa valitulle kymmenhenkiselle toimikunnalle, joka voi parhaan harkintansa mukaan järjestää mainitun rahaston Käsityö- ja Teollisuustaidon edistämiseksi Kuopion kaupungissa, sillä nimenomaisella ehdolla, että löytyvän pääoman korko jaetaan Käsityöläisten ja Teollisuuden harjoittajain opinto- ja matka-avustus tarkoituksiin. Minkä anomuksen johdosta Kuopion kaupungin Maistraatti on lausuntonsa antanut. Annettu Kuopion läänin Lääninkansliassa 23 päivänä maaliskuuta 1912.

Tämän asian on Lääninhallitus tutkinut ja katsoo oikeaksi edellä luettavat «Kuopion kaupungin Käsityö- ja Tehdasseuruuden Stipendirahaston» muutetut säännöt asianomaisten noudatettavaksi täten vahvistaa.

Kuvernöörinviran puolesta:

A. Aho.

V. E. Kivinen.

Kuopion läänin Kuvernöörin päätös »Kuopion Käsityö- ja Tehdasseuruuden» puolesta tänne viime-kuluneen joulukuun 9 päivänä jätettyyn kirjalliseen anomukseen, jossa pyydetään vahvistusta mainitun seuruuden kokouksessa toukokuun 3 päivänä 1910 hyväksytyille »Kauppias C. G. Grönholmin lahjoitusrahaston» sääntöehdotukselle, ollen ehdotus tähän jäljennettynä näin kuuluva:

Ehdotus „Kauppias C. G. Grönholmin lahjoitusrahaston“ Säännöiksi.

1 §.

»Kauppias C. G. Grönholmin lahjoitusrahaston» tarkoitus on Kauppias Grönholmin testamentin määräyksen mukaan antaa pääomalle karttuneista koroista opinto- ja opintomatka-apurahoja ainoastaan maalari-ammattilaisille.

2 §.

Näitä lahjoitusrahoja jaetaan ainoastaan sellaisille maalarinammattiin kuuluville henkilöille, jotka ovat Kuopion kaupungissa mainitussa ammatissa työskennelleet ainakin kolmen vuoden ajan ja ovat suorittaneet tarpeelliset kisälli-näytteet.

3 §.

Lahjoitusrahoja jaetaan etupäässä opinto- ja matka-apurahoina ulkomaille aikoville maalarin ammattiin perehtyneille henkilöille (2 §) ja jotka omaavat erityistä taipumusta Koriste-, Ootraus- ja Marmoreraus-töissä. Matka-apurahojen saaja on velvollinen vuoden ajan oleskelemaan ulkomailla ja sieltä palattuaan kahden kuukauden kuluessa antamaan Käsityö- ja Tehdasseuruuden valtuutetuille seikkaperäisen selostuksen matkastaan.

4 §.

Ellei matka-apurahojen saaja oleskeleisi ulkomailla § 3:ssa määrättyä aikaa tahi muutoin täyttäisi siinä määrättyjä ehtoja, on hän velvollinen suorittamaan matka-apurahan takaisin, joko kokonaisuudessaan tahi osan niistä, valtuutettujen harkinnan mukaan.

5 §.

Lahjoiturahastosta jaetaan joka viiden vuoden kuluttua, yksi tahi useampia, opinto- ja matka-apurahoja, seuruuden valtuutettujen päätöksen mukaan.

6 §.

Ellei edellisessä §:ssä mainitun stipendin hakijoita ilmaannu, lisätään sitä varten olevat rahat pääomaan ja karttuvista koroista jaetaan jälleen uusi stipendi viiden vuoden kuluttua.

7 §.

Stipendin saajalle annetaan kolmasosa myönnettyistä rahoista matkalle lähtiessä, toinen kolmasosa kun hän on vuoden ajan ulkomailla opiskellut ja todistettavasti suorittanut ammatti-opinnollisia tutkintoja sekä viimeinen kolmannes stipendiaatin kotiin palattua.

8 §.

Stipendin saajan on kotia palattuaan, ainakin vuoden ajan, velvollisuus harjoittaa ammattiaan Kuopion kaupungissa.

9 §.

«Kauppias C. G. Grönholmin lahjoitusrahastosta» annetaan myöskin lainoja etupäässä sellaisille seuruuden jäsenille, jotka aikovat käyttää sen liikkeensä edistämiseksi.

Lainaehdot ovat:

- 1) lainanottaja suorittaa kuusi (6 %) prosenttia korkoa sekä vuosittain lyhentää alkuperäistä pääomaa kymmenellä (10 %) prosentilla;
- 2) velkakirjan vakuudeksi vaaditaan kaksi tunnetusti täysivaraista takausmiestä;
- 3) tuhatta (1,000) markkaa suurempaa lainaa ei myönnetä yhdelle henkilölle.

10 §.

Tätä lahjoitusrahastoa hoitaa Kuopion Käsityö- ja Tehdasseuruuden valtuutetut, valitsemansa rahastonhoitajan kautta. Hoitokustannuksista suorittaa Kauppias C. G. Grönholmin lahjoitusrahasto yksi viidettäosaa (1/5) rahastonhoitajan Käsityö- ja Tehdasseuruuden hänelle määräämästä koko palkasta.

11 §.

Jos Käsityö- ja Tehdasseuruuden toiminta nykyisessä muodossaan lakkautuisi, niin siirtyy, siinä tapauksessa, mainittu rahasto Kuopion kaupungin Käsityö- ja Teollisuuden harjoittajista yleisessä kokouksessa valitulle kymmenhenkiseen toimikunnalle, joka parhaan harkintansa mukaan ja seuraten lahjoittajan määräyksiä, järjestää mainitun rahaston maalarin-ammattitaidon edistämiseksi Kuopion kaupungissa.

Annettu Kuopion läänin Lääninkansliassa, helmikuun 28 päivänä 1912.

Tämän asian olen minä tutkinut ja katson oikeaksi edellä luettavat, «Kauppias C. G. Grönholmin lahjoitusrahaston» säännöt hyväksyä ja asianomaisten noudatettaviksi vahvistaa.

W. TAWASTSTJERNA.

V. E. Kivinen.

Stipendirahaston tiliasema 31/12 1917 oli seuraava:

Stipendirahasto 31/12 17.

Velkakirjasaatavat	8,305: —
10 osuutta Käsit.- ja Teoll. osuuskas.	500: —
Rahassa	3,689: 62
	<hr/>
	Smk. 12,494: 62
	<hr/>

C. G. Grönholmin rahasto 31/12 17.

Velkakirjasaatavat	2,930: —
10 os. Käsit.- ja Teollisuus osuusk.	500: —
Rahassa	1,955: 13
	<hr/>
	Smk. 5,385: 13
	<hr/>

Stipendejä on seuruuden olemassaoloajalla annettu seuraaville henkilöille:

v. 1878 kirjansitoja Lars Miettiselle Parisin näyttelyssä käyntiä varten	Smk. 500: —
v. 1897 puusepänkisällä J. F. Härmäläiselle, Tukholman näyttelyssä käyntiä varten	„ 175: —
kultasepän kisällä P. Muonalle samoin	„ 175: —
suutarimestari M. W. Martikaiselle samoin	„ 175: —
räätälimestari Juho Imbergille samoin	„ 175: —
v. 1900 maalarinkisällä Otto Louhelaiselle Parisin näyttelyssä käyntiä varten	„ 500: —
räätälimestari P. W. Miettiselle samoin.....	„ 500: —
v. 1907 seppä K. Eskeliselle Amsterdamin Teollisuusnäyttelyyn	„ 250: —
v. 1908 räätäli E. Jäntille opintojen jatkamista varten ulkomailla	„ 300: —
puuseppä G. A. Lindhille Tukholman näyttelyssä käyntiä varten	„ 150: —
kultaseppä A. Niskaselle samoin	„ 150: —

v. 1910	suutari Albin Korhonen apurahan ammatti- opintojen jatkamista varten ulkomailla .	Smk. 300: —
v. 1911	P. Fr. Merikari opiskelua varten ulkomailla puuseppä Oskar Lindhille opintoja varten ulkomailla	„ 700: — „ 300: —
v. 1913	kultaseppä Anshelm Ahonen opintojen jat- kamista varten ulkomailla	„ 400: —

Yhteensä on stipendeinä vuosina 1878—1913 jaettu 4,750 mk.
Sotavuosina 1914—1918 ei stipendien jakaminen ole tullut kysy-
mykseen.

Oppilasten ja nuorten ammattityöntekijäin näyttelyt.

Seuruuden valtuutettujen kokouksessa toukok. 3 p:nä 1880 on ensi kerran ollut käsiteltävänä erikoinen käsityöläisten töiden näyttely. Asiaan on silloin ollut jonkun verran innostusta, mutta ei se muihin tuloksiin johtanut kuin että itsekukin asettaisi »joulu-näyttelön» nimellä tavaroitaan näytteille joulumarkkinain aikana.

Kaksikymmentä vuotta myöhemmin tuli oppilastöiden näyttely-kysymys esille seuruuden yleisessä kokouksessa 28 p:nä helmik. 1901 ja johtui se etupäässä siitä että edellisenä vuonna oli Helsingissä toimeenpantu samansuuntainen näyttely. Asiaa monipuolisesti käsiteltyä jätti kokous seuruuden valtuutettujen toimeksi ryhtyä valmistaviin toimenpiteisiin näyttelyn aikaansaamiseksi saman vuoden kuluessa.

Samalla päätettiin anoa kaupungin Valtuuskunnalta Anniskeluvoittovaroista 1,000 mk. mainittua tarkoitusta varten. Valtuusmiehet myönsivät tarkotukseen 500 mk. sekä vapaan huoneuston näyttelylle.

Seuruuden yleisessä kokouksessa 19 p. heinäkuuta 1901 valittiin erityinen näyttelytoimikunta johon valtuutettujen lisäksi kuului 31 henkilöä eri ammateista. Näyttelyä varten hyväksyttiin seuraava suunnitelma:

1:o) Näyttely yhteydessä oppilastöiden palkitsemisen kanssa olisi ensi kerran Kuopiossa ensi lokakuun lopulla tai marraskuun alussa ja käsittäisi se oppilasten töitä;

2:o) Näyttelyesineinä olisivat oppilastyöt, oppilasten teokset, jotka ovat olleet opissa 1—5 vuotta;

3:o) Näyttelyyn kutsuttaisiin ei ainoastaan oppilaita, vaan myöskin muita nuorempia ammattilaisia, jotka eivät ole tulleet jättäneeksi kisälli-näytettä, vaikka ovatkin päteviä saamaan kisällikirjan, ja voitaisiin näille näyttelyssä antaa niin vaadittaessa sanottu kirja ja

4:o) Parhaimmista töistä annetaan palkintoina etusijassa kisällikirja ja diplomi, vaan muutoin olisi palkintona pienempi rahamäärä.

Näyttely-esineet jaettiin ammattien mukaan 17 eri ryhmään.

Näyttely saatiin sitten toimeen marraskuun 3—6 päivinä 1901 ja otti siihen osaa 64 näytteille panijaa 102:lla työnäytteellä.

Nuorista työntekijöistä sai I:sen palkinnon kisällikirjan ja diplomin 5 työntekijää. Oppilastoista sai I palkinnon 19, II palkinnon 17 ja III palkinnon 9 oppilasta.

Ensimmäisestä oppilastöiden näyttelystä oli menoja Smk. 1440: 68 ja käytettiin siihen seuruuden varoista 686 mk. 28 p:ää.

Toisesta oppilasten ja työntekijäin töiden näyttelyn toimeenpanemisesta nostettiin kysymys 26 p. syyskuuta 1905 pidetyssä seuruuden kokouksessa. Ehdotus saavutti yksimielisen kannatuksen ja päätettiin näyttely toimeenpantavaksi 6—12 p:nä elokuuta 1906 yleisen 11:sta Maanviljelysnäyttelyn aikana. Näyttelylle päätettiin ottaa nimeksi »Kuopion Käsityöteollisuus- ja Oppilastöiden näyttely» ja saisi näyttelyyn osaa ottaa palkinnoista kilpaillakseen niin työnantajat kuin työntekijät ja oppilaat. Tällä toimenpiteellä toivottiin saatavan näyttely mahdollisimman laajaksi ja monipuoliseksi.

Näyttelyä ei kuitenkaan voitu toimeenpanna ennen päätettynä aikana syystä, että useissa ammateissa vallitsi tavaton työn paljous yleisen maanviljelysnäyttelyn takia ja lisäksi puuseppäin ammatissa työlakko, joten siitä ammatista ei olisi näyttelyyn tullut yhtään osanottajaa. Edellämainituista syistä lykkäytyi näyttelyn toimeenpano seuraavaan vuoteen, jolloin se pidettiin toukokuun 26—27 päivinä kaupungintalon juhlasalissa. Näyttelyyn osaaottajia oli kaikkiaan 62 ja valmistettuja esineitä 110 kpl. 21:stä eri ammatista.

Näytteillepanijat olivat jaetut viiteen eri sarjaan ammatissa työskentely-aikansa perusteella. Nuorista työntekijöistä sai kisällikirjan ja kunniakirjan 8 osanottajaa; eri ryhmissä saivat I:tä palkintoa 18 osanottajaa, II palkintoa 21, III:tta palkintoa 8 osanottajaa.

Näyttelystä oli menoja kaikkiaan 1857: 12, josta palkinnoihin 520: 10. Näyttelyn menojen peittämiseksi myönsi kaupungin Valtuusto Anniskelu-voittovaroista 1,500 mk. Seuruuden varoja näyttelyyn käytettiin ainoastaan 124: 50.

Oppilastöiden näyttelystä 1913.

Kolmatta oppilasten ja nuorten ammattityöntekijäin näyttelyä ryhdyttiin suunnittelemaan pidettäväksi »Kotimaisen viikon» ajalla syksyllä 1913. Valtuutettujen kokouksessa 26 p. helmik. 1913 päätettiin pyytää Teollisuushallitukselta 2,500 mk. ja kaupungin Valtuustolta 1,000 mk. näyttelyn toimeenpanemiseksi, sekä valittiin samalla 10-henkinen näyttelytoimikunta.

Teollisuushallitukselta saatiin pian tieto että 1,500 mkn valtioapu myönnetään seuraavilla ehdoilla:

«että palkintojen jaossa on noudatettava kohtuutta ennen kaikkea siinä suhteessa, että ei anneta palkintoja jokaiselle näytteille panijalle,

että rahapalkinnot eivät ole 20 mk:aa suurempia ensi palkintoina eikä 10 mk:aa suurempia toisina palkintoina,

että rahapalkintoja ei anneta puhtaassa rahassa vaan säästöpankkitalletuskirjan muodossa.

että joko näyttelyn alkuun tai sen ajaksi järjestetään esitelmätilaisuus, missä selostettaisiin ammattien auttamistoimenpiteitä yleensä ja myöskin sen »kotimaisen teollisuuden viikon» merkitystä, jonka ajaksi näyttely on suunniteltu,

että Teollisuushallitukselle annetaan liitetyn kaavan mukaan esitetty kertomus näyttelystä.»

Kaupungin Valtuusto myönsi myöskin näyttelyä varten 500 mk.

Oppilastöiden näyttelystä 1913.

Oppilastöiden näyttelystä 1913.

Näyttely pidettiin Kuopion Teollisuuskoulun huoneustossa 21—28 p:nä syyskuuta 1913 ja oli osanottajaa ilmottautunut kaikkiaan 73 sekä ilmottautumisajan jälkeen lisäksi 18. Ulkopuolella kilpailun oli 18 eri liikettä asettanut tuotteitaan näytteille. Näyttelyesineiden lukumäärä oli 259, jakautuen 15 eri ammatti-alalle.

Näyttelyyn osanottajat olivat jaetut: oppilaat kolmeen eri ryhmään opissa oloaikansa pituuden perusteella sekä nuoret työntekijät samoin kolmeen eri ryhmään, riippuen siitä kauanko olivat opin suorittaneina työskennelleet. Rahapalkinnoista olivat oikeutetut kilpailemaan sellaiset ammattityöntekijät, jotka ammatissaan olivat työskennelleet enintään 10 vuotta. Rahapalkinnot jaettiin säästöpankkikirjoina, jotka olivat asetetut kunkin palkinnon saajan nimelle. Palkintoja jaettiin I:stä 14, II:sta 27 ja III:tta 8 ja teki palkintojen yhteinen summa 530: 40 p.

Menoja näyttelystä oli kaikkiaan 2,348: 67 sekä tuloja Valtioapu ja Valtuuston myöntämä apuraha lukuunotettuna Smk. 2661: 97, joten Käsityö- ja Tehdasseuruudelle jäi tästä kolmanesta näyttelystä varoja 313: 30 vastaisten näyttelyjen toimeenpanoa varten.

Oppilastöiden näyttelytoimikunta 1913.

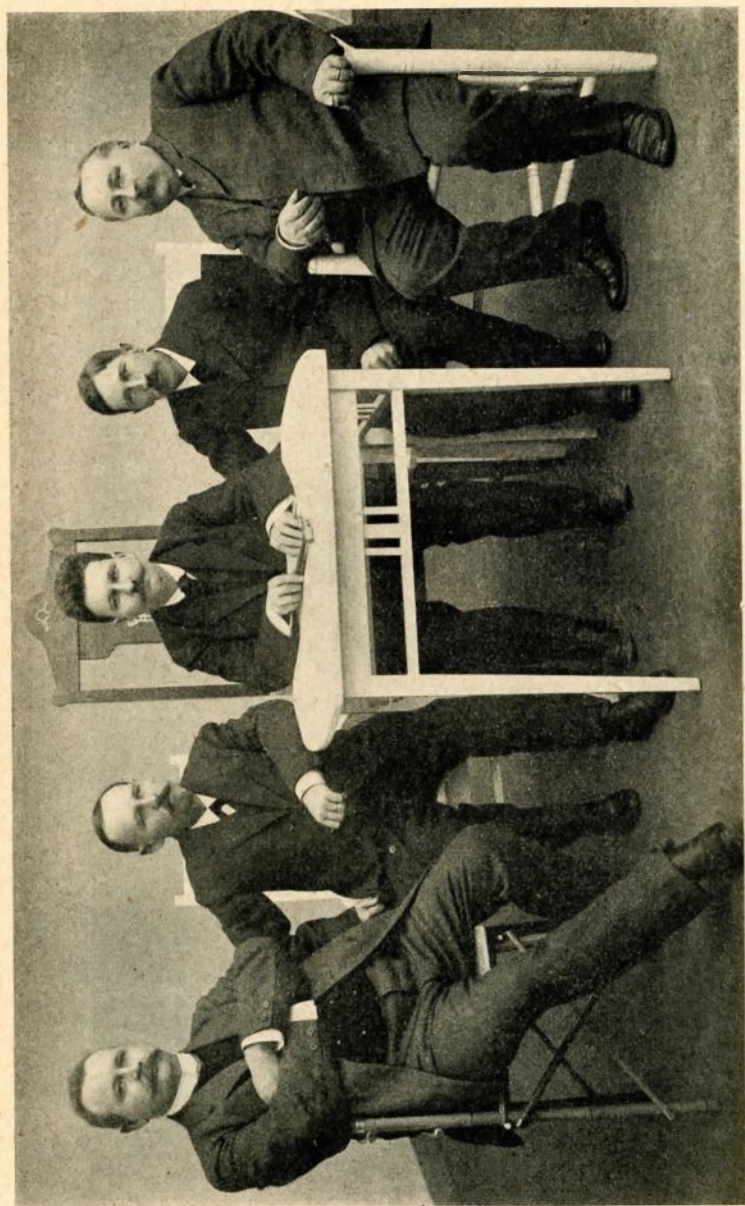
J. Heikkinen, J. Ruuni, J. Lindh, K. Soininen, W. Stenström, M. Tuhkanen, S. Lindroos, W. Grönroos, J. P. Halonen,
H. Miettinen, Olga Boman, G. A. Lindh, E. Jäntti, K. Wuorenpää, Anni Jäntti, H. Strand.

Seuruuden oma talo.

Vuoden 1911 lopulla herätettiin kysymys oman talon hankkimiseksi seuruudelle ja v. 1912 helmik. 27 p. pidetyssä valtuutettujen kokouksessa päätettiin tehdä yleiselle kokoukselle ehdotus oman talon ostamiseksi. Saman vuoden maaliskuun 12 p. pidetyssä kokouksessa päätti seuruus ostaa oman talon tehtailija H. Suoniolta, sijaitseva 1 kaup. 1 kort. 1 tont. 55,000 mk. hinnalla. Vuonna 1910 marraskuussa pidettiin arpajaiset rakennusrahaston hyväksi ja niistä saatu tulos Smk. 1911: 30 p. pantiin pohjarahastoksi omaan taloon. Seuruuden taloa rasittaa nykyään 35,000 markan suuruinen kuoletuslaina ja yksi 20,000 markan sekä yksi 6,000 markan suuruinen takauslaina.

Seuruuden oman talon osto herätti vähäisen erimielisyyttä jäsenten keskuudessa, joten kokoushuoneuston pitäminen omassa talossa oli lyhytaikainen. Seuruuden ensimmäinen kokous pidettiin omassa talossa kesäk. 11 p. 1913 ja viimeinen kokous jo seuraavan vuoden tammik. 24 p:nä, sillä v. 1914 helmikuun 5 p:nä päätti silloinen valtuusto vuokrata ulos kokoushuoneuston ja muuttaa taas kokousten pitämisen kaupungintalolle. Seuruudella on nykyään valtuutettujen kokoushuone omassa talossaan.

Seurruuden talovalioikunta 1912.

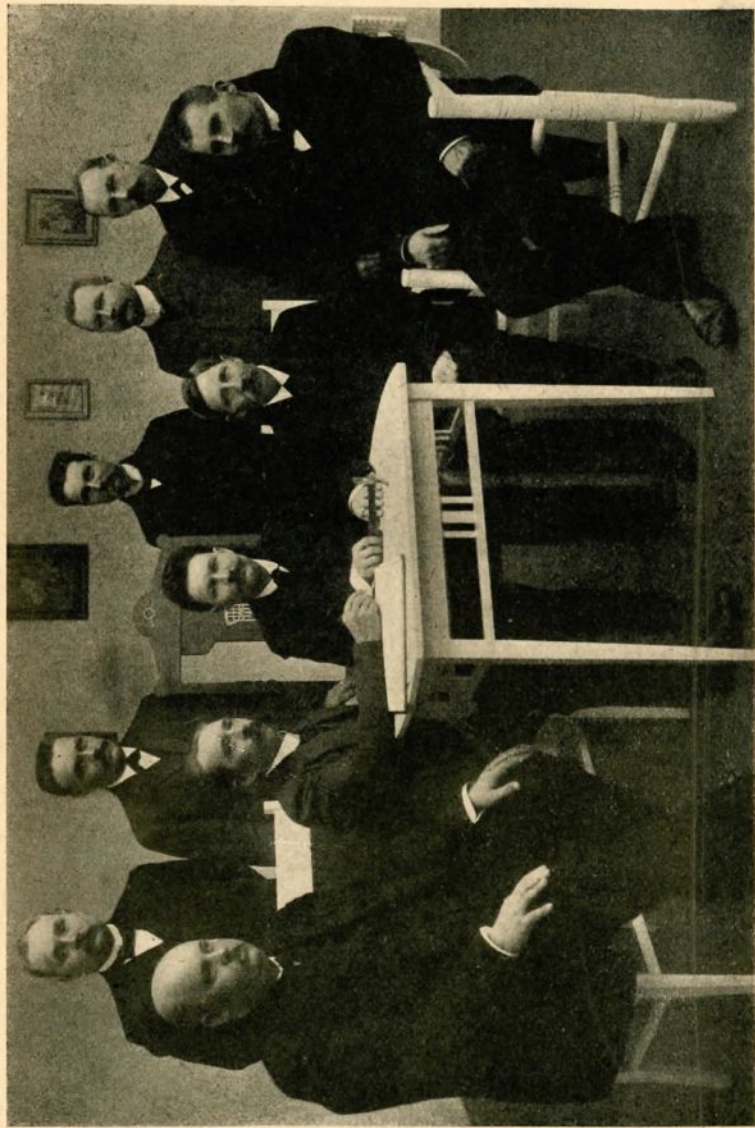
K. Soininen,

J. P. Halonen,

E. Jäntti,

E. A. Wälkä,

G. A. Lindh.

Seurunden valtuutetut 1913.

P. Heikkinen.	P. Pitkänen.	J. Hiltunen.	K. Soininen.	J. P. Halonen.
K. Wuorenjuuri.	P. V. Miettinen.	E. Jäntti.	E. A. Walta.	Fr. Pöyhönen.

Käsityö- ja Teollisuus-Osuuskassa.

Syyskuun 12 p. 1912 pidetyssä seuruuden kokouksessa herätettiin kysymys Osuuskassan perustamisesta. V. 1913 toukok. 23 p. saatiin kassan säännöille Senaatin vahvistus ja saman vuoden lopulla aloitti kassa toimintansa ja on vähäisestä alusta kehittynyt neljänä toimi-vuotenaan kuten viime vuoden vuosikertomus osoittaa:

Kertomus Kuopion Käsityö- ja Teollisuus-Osuuskassan toiminnasta vuonna 1917.

Kuopion Käsityö- ja Teollisuus-Osuuskassan toiminta viiden-tenä kertomusvuotenaan on jatkunut entiseen tapaan. Kertomusvuoden kuluessa on kassaan liittynyt 12 uutta jäsentä 30:llä osuudella; sitä paitsi ovat entiset kassan jäsenet merkinneet 17 lisäosuutta ollen osuuksien lukumäärä vuoden lopulla 134 ja jäsenluku 58.

Tallettajien saamiset vuoden lopussa tekivät Smk. 11,130: 60 ja on talletuksista maksettava korko ollut 4 1/2 %. Korkein talletusmäärä mikä yhdeltä henkilöltä kassaan vastaanotetaan on ollut 3000: — markkaa.

Uloslainauskorko on kuluneena vuonna ollut 5 1/2 % johon lisäksi 1/4 % provisionina kuukauden lainoista ja 1/2 % pitempiaikaisista lainoista. Korkein lainamäärä samalle henkilölle on ollut 2,000: — ja pisin lainaus-aika neljä kuukautta. Uloslainauksen kokonaissumma teki vuonna 1917 Smk. 50,760: — jakautuen 88 velkakirjalle.

Tilinpäätös vuodelta 1917 osottaa seuraavaa:

T u l o t :

Korkotuloja	Smk.	726: 21
Muita tuloja	,,	253: 25
	<u>Smk.</u>	<u>979: 46</u>

Menot:

Korkoja talletuksista.....	Smk.	419: 77
Rahastonhoitajan palkkio	„	60: —
Muita menoja	„	28: 80
Voitto	„	470: 89
	<u>Smk.</u>	<u>979: 46</u>

Osuuskassan tili-asema 31 / 12 17.

Varat:

Kassa	Smk.	1,970: 54
Velkakirjasaatavat	„	16,940: —
	<u>Smk.</u>	<u>18,910: 54</u>

Velat:

Osuusmaksut	Smk.	6,700: —
Vararahasto	„	609: 05
Tallettajain saamiset	„	11,130: 60
Varat velkoja suuremmat	„	470: 89
	<u>Smk.</u>	<u>18,910: 54</u>

Osuuskassan hallintoon ovat kertomusvuotena kuuluneet hrat K. Soininen, puheenjohtajana, E. Jäntti varapuheenjohtajana, K. Wuorenjuuri sihteerinä, E. A. Valta ja J. R. Vartiainen sekä varajäseninä J. Ruuni ja V. Stenström.

Hallinto on vuoden kuluessa kokoontunut 5 kertaa.

Kuopiossa 10 p:nä huhtikuuta 1918.

Kuopion Käsityö- ja Teollisuus-Osuuskassan Hallinto.

K. Soininen.

V. Stenström.

E. A. Valta.

E. Jäntti.

Kusti Wuorenjuuri.

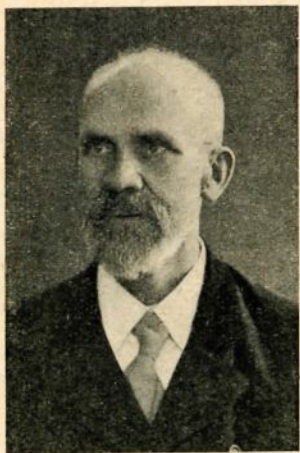
Seuruuden puheenjohtajat.

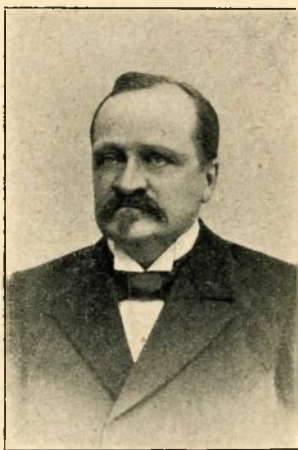
Joh. Jauhiainen
v. 1868—1883, 1894—95.

F. W. Lindroos
v. 1884—1890.

K. Räisänen
v. 1890—93.

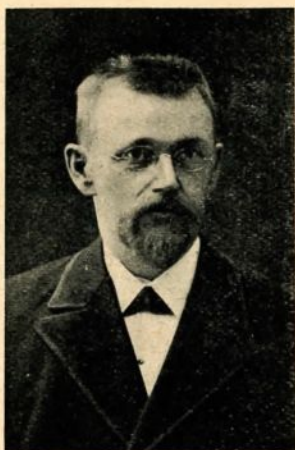

H. Suonio
v. 1896—98.

Seuruuden puheenjohtajat.

G. A. Lindh
v. 1899.

O. W. Reinikainen
v. 1900—01

J. V. Toivanen
v. 1902—06 ja 1914—15.

E. Jäntti
v. 1907—14 ja 1916—18.

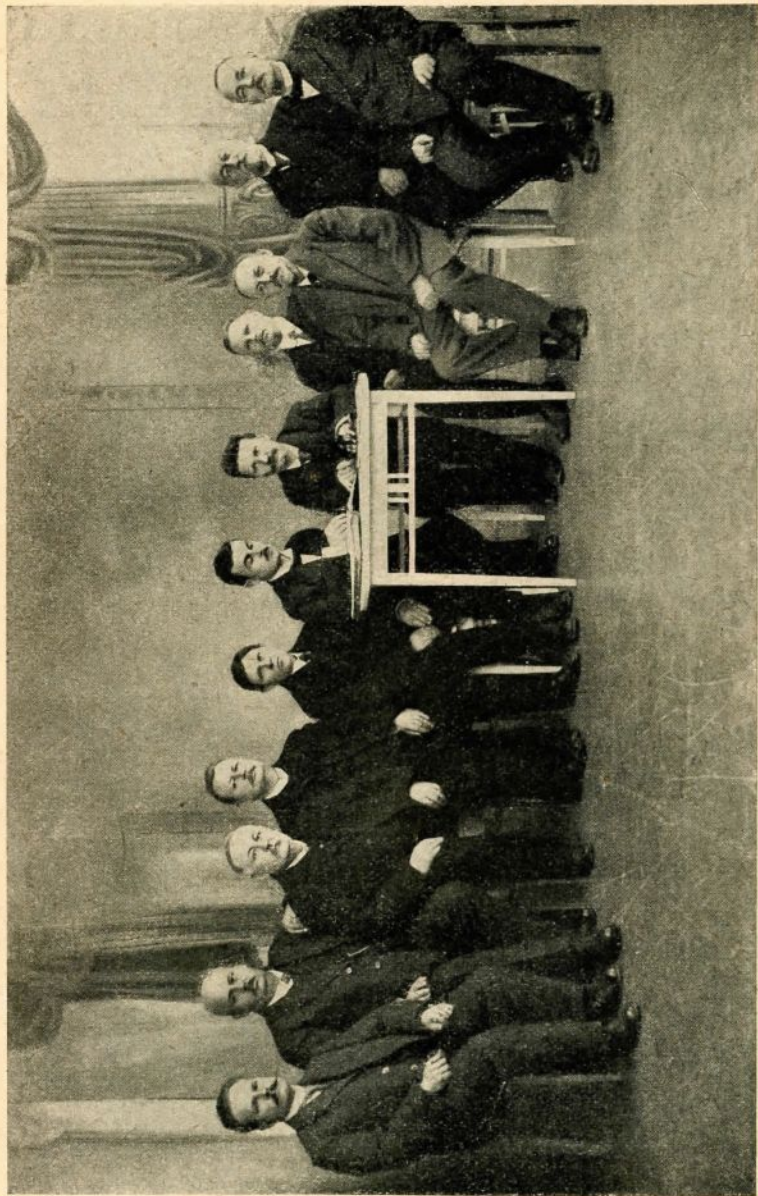

Seuruden valtuutetut 1916.

A. Savolainen, K. Soinen,
J. F. Dahlström, E. Jäntti,

J. Puustjärvi, O. W. Reinikainen,

W. Stenström, J. Rauni,
O. H. Kekäläinen, J. P. Halonen.

Sönnunden valtuutus 1918.

A. Savolainen, K. Wuorenjuuri, G. A. Lindh, K. Sönninen, A. Korhonen, W. Grönroos (sihteeri), E. Jäntti,
W. Stenström, J. P. Halonen, J. F. Dahlström, J. Ruuni.

30-vuotisen juhlan toimikunta 1898.

G. A. Rosenberg, G. A. Lindh, M. W. Martikainen,
H. Niilekselä, J. R. Wartiainen, P. W. Miettinen, K. Räisänen, Alfred Lehtonen.

Henkilötietoja.

C. G. Grönholm, syntynyt Hämeessä, Hauhonpitäjässä 1826 jouluk. 21 p:nä. Oppinsa suoritti hän Hämeenlinnassa ja Helsingissä opiskeli myös ruotsiakin. Tuli Kuopioon 1860. Harjoitti maalarin liikettä ja tukkukauppaa. Kuului aikoinaan kaupungin vanhimpiin ja monet erät kaupungin valtuustoon. Samoin oli hän useat vuodet Käsityö- ja Tehdasseuruuden valtuutettuna. Grönholm kuoli maaliskuun 4 p. 1905 lahjoittaen jälkeen jättämässä testamentissaan m. m. Kuopion Käsityö- ja Tehdasseuruudella 3,000 mk. jonka korot on erinäisten ehtojen mukaan jaettavat stipendeinä maalarinammattinharjoittajille opinnoita varten koti- ja ulkomailla. Samoin lahjoitti hän 15,000 mk. ja myöhemmin loput omaisuudestaan Kuopioon perustettavaa Ukko-kotia varten, johon sellaisilla Kuopion kaupungin käsityöläisillä ja kauppiaille on etuoikeus päästä, jotka täyttävät testamentissa määrättyt ehdot. Kuopion kaupungin valtuusto, jonka vainaja oli testamentissaan määrännyt hänen viimeistä taltoaan täyttämään, uskoi Vanhainkodin rakentamisen ja huoltamisen Kuopioon perustetulle Vanhainkodin Kannattajain yhdistykselle. Sanottu yhdistys onkin täyttänyt vainajan jalon toivomuksen ja rakennuttanut C. G. Grönholmin Vanhain miesten kodin Kuopioon luonnon ihanalle paikalle Valkeisenlammin rannalle. Talo valmistui v. 1917.

John Jauhainen. Seuruuden ensimmäinen puheenjohtaja. Syntynyt Pielavedellä 14 p. huhtik. 1832. Nuorena, 12 vuoden vanhana tuli ammattioppiinsa ja opiskeli ensin kotipitäjässään yhden vuoden ajan ja sitten jatkoi opiskeluansa Kuopiossa C. G. Blomqvistin räätäliiikkeessä 3 1/2 v. Suoritti kisällitutkintonsa silloisessa Skräddare Embet'issa 1852 heinäk. 12 p. ja tehtiin mestariksi huhtik. 4 p. v. 1861. Kuului useat vuodet silloisen Skräddare Embetin johtokuntaan ja toimi sen vanhimpana (ålder-

man) eli puheenjohtajana v. 1867—68. Kun Kuopion Käsityö- ja Tehdasseuruus perustettiin 14 p. toukokuuta v. 1868 Kuopion kaupungin Maistraatin toimesta, kutsuttiin J. sen valtuustoon ja valtuutetut valitsivat J. puheenjohtajakseen. Seuruuden valtuustoon kuului hän v:sta 1868 v:teen 1896 toimien tästä ajasta 15 vuotta varsinaisena- ja 10 v. varaesimiehenä. J. edusti seuruutta useat kerrat teollisuudenharjoittajain yleisissä kokouksissa ja oli valittu seuruuden puolesta useihin eri valiokuntiin. Toimi kaupungin valtuusmiehenä kokonaista 25 v. kuuluen sen useihin valiokuntiin, ollen niiden huomatuimpia jäseniä. Kaupungin valtuusmiehenä ollessaan teki J. aloitteen köyhäinkoti Harjulan perustamiseksi. Kuului Kansalliskauppa O. Y. perustajiin ja toimi sen johtajana melkein kuolemaansa asti. Oli Kuopion höyryvenhe osakeyhtiön perustajia. Jauhiainen oli tunnollinen ja ahkera ammattinsa harjoittaja ja kasvatti kymmeniä kunnollisia ammattimiehiä. Paitsi aminattitointaan harrasti J. myöskin maanviljelystä omistaen maanviljelystilan Toivalassa lähellä Kuopiota. J. oli erittäin opin ja tiedon haluinen ja harrasti kirjallisuutta, varsinkin uskonnollista kuuluen silloiseen herännäisyysliikkeeseen. Jauhiainen kuului aikoinaan Kuopion varakkaimpaan liikemiespiiriin ja kuoli 16 p. elokuuta 1908. Naimisissa oli J. ruotuväen pataljoonan kirjurin tyttären Alexandra Fincken kanssa, josta avioliitosta oli heillä 6 poikaa ja 4 tytärtä.

E. J ä n t t i, seuruuden nykyinen puheenjohtaja, synt. 27/1 1873, valittiin seuruuden valtuustoon 1905, puheenjohtajana toiminut vuosina 1907—1914 ja 1916—1918.

J o h a n K a r t t u n e n, synt. 5 p. joulukuuta 1845. Tehtiin mestariksi huhtik. 12 p:nä v. 1871. K. valittiin seuruuden valtuustoon 1892 ja toimi useat vuodet seuruuden valtuutettuna. Oli tunnontarkka ammatinhoitaja ja aikoinaan ahkera kokouksissa kävijä. Sen johdosta, että K. huhtikuun 12 p. v. 1911 oli ollut 40 v. virallisena suutarimestarina Kuopiossa, vapautti seuruus hänet jäsenmaksujen suorittamisesta ja pyysi hänen olemaan kunniajäsenenään. K. kuoli v. 1911 marrask. 26 p.

J a f e t K n u u t i n e n, seuruuden ensimmäinen rahastonhoitaja, syntynyt Kuopiossa tammik. 18 p. 1830. Käytyään pari

Johan Karttunen.
Seuruuden kunniajäsen.

J. B. Knuutinen.

luokkaa Kuopion yläalkeiskoulua tuli hän ammattioppiinsa kulta-seppä A. V. Ingman'ille Kuopiossa. Oppinsa suoritettuaan tehtiin K. kisälliksi Kuopiossa ja mestaritutkintonsa suoritti hän Helsingissä. Työskenneltyään sitten jonkun aikaa Savonlinnassa tuli K. työnjohtajaksi Kuopioon kultaseppä Dahlström'in liikkeeseen. Mentyään naimisiin Dahlström'in lesken Charlotta Benjaminin kanssa tuli K. sanotun liikkeen omistajaksi, jota hän menestyksellä hoiti. K. kuului niiden joukkoon, jotka muodostivat seuruuden ensimmäisen valtuuston ja toimi rahastonhoitajna v. 1868—1884. Paitsi omaa liikettään hoiti K. seuruuden rahastoa ja tilikirjoja sellaisella huolellisuudella, joka kelpaa vielä jälkimaailmallekin esikuvaksi. K. kuoli kesäk. 26 p. 1898.

G. A. L i n d h, syntynyt tammik. 29 p. 1865. Ammattiuransa aloitti L. Kajaanissa tullen oppilaaksi puuseppämest. R. Juntuselle v. 1881. Käytyään käsityöläis-iltakouluun tehtiin L. kisälliksi v. 1885. Sittenmin jatkoi L. opinnoitaan Ruotsissa Luuleässä ja Hernösandissa sekä Haaparannassa, jossa viimeksi mainitussa oli työnjohtajana F. R. Lindberg'in puuseppätehtaassa. V. 1888 tuli L. Kuopioon silloisen Lastenlelu-tehtaan johtajaksi toimien siinä v. 1891 jolloin perusti Kuopioon oman liikkeensä. Seuruuden valtuutetuksi valittiin L. 1894 ja oli siinä v. 1902 toi-

mien v. 1899 seuruuden varsinaisena puheenjohtajana. L. teki Kuopiosta käsin v. 1893 opintomatkan pohjois-Ruotsiin, ja v. 1896 seuruuden stipendiaattina kävi Berlinin, Kielin ja Malmön teollisuusnäyttelyissä; samoin v. 1908 Tukholman taideteollisuusnäyttelyssä. Erittäin innokkaana palokunta-aatteen kannattajana on hän kuulunut Kuopion V. P. K:n v. 1888 alkaen toimien siinä aika ajoin komppanian päällikkönä, kunnan päällikön adjutanttina ja ensimmäisenä varapäällikkönä, sekä toimii nykyäänkin Pelastusosaston päällikkönä y. m. m. V. P. K:n luottamustoimissa. Kun herätettiin kysymys seuruudelle oman talon hankkimisesta oli L. innokas sen aatteen ajaja kuuluen silloiseen talovaliokuntaan. L. kuuluu nykyäänkin seuruuden valtuustoon.

F. W. Lindroos synt. 29/3 1849 tuli v. 1883 seuruuden valtuutetuksi ja varapuheenjohtajaksi sekä puheenjohtajaksi 1884, toimien siinä vuoteen 1890 jolla aikaa toimi neljä vuotta myöskin rahastonhoitajana. L. on ollut yksi seuruuden kyvykkäimpiä puheenjohtajia. Hänen toiminta aikanaan tehtiin seuruuden sääntöihin asialliset muutosehdotukset, samoin oli seuruuden m. m. annettava lausuntonsa silloin perustettavien käsityöläiskoulujen opetussuunnitelmasta ja Kuopion kaupungin sataman järjestämisestä ja laajentamisesta. Lindroos'in ansioksi on myöskin luettava se että hänen puheenjohtajana oloaikanaan tilattiin Suomen Teollisuuslehteä kymmeniä vuosikertoja seuruuden kustannuksella. Kun sitten L. yhdeksänkymmenen luvun alkupuolella muutti Kuopiosta Helsinkiin on hän siellä kuulunut kyvykkäimpien ammatinharjoittajien joukkoon, toimien vieläkin m. m. Suomen Teollisuusvaltuuskunnan keskuskomitean jäsenenä, Helsingin Käsityö- ja Tehdas-yhdistyksen valtuutettuna ja Suomen Käsityöläis Osakepankin Hallintoneuvoston jäsenenä.

O. W. Reinikainen synt. Leppävirralla elok. 19 p. 1856. Suoritettuaan oppinsa Savonlinnassa tuli R. Kuopioon 1876 toimien Olli Harisen nahkatehtaan työnjohtajana. V. 1877 perusti oman liikkeensä Kuopioon. Seuruuden valtuutetuksi valittiin R. ensikerran 1890, toimien seuruuden puheenjohtajana vv. 1900—1901 ja varap. vv. 1896—97 ja 1904. Ollut edustamassa seuruutta useissa yleisissä teollisuudenharjoittajain kokouksissa. R. oli v. 1901 toimeenpannun oppilastöiden näyttelyn puheenjohtajana. Ollut pari vuosikymmentä Kuopion kaupungin vaivashoitohalli-

tuksen jäsenenä ja kasvattilasten tarkastajana. Kuuluu Kansalliskauppa O. Yhtiön perustajien joukkoon sekä aikoinaan täällä toimineen Uusi Nahkakauppa Osakeyhtiön perustajiin toimien sen johtokunnan jäsenenä 18 vuotta. Myöskin Kuopion kaupungin Talonomistajain yhdistyksen perustajia ja rahastonhoitajana on R. ollut. Ollut Kuopion Jalkinetyöntekijäin osaston puheenjohtajana ja kaupungin verotuslautakunnan jäsenenä y. m. m. luottamustoimessa.

K a a r l o R ä i s ä n e n synt. Pielavedellä 4 p. syysk. 1853. Ammattiuransa aloitti R. Jyväskylässä v. 1863 suorittaen oppinsa siellä satulaseppä Heikki Räisäsen liikkeessä. Opinnoitaan jatkoi R. m. m. Kuopiossa C. G. Svahn'in nahkuriliikkeessä ja tehtiin kisälliksi 8 p. huhtikuuta 1871 ja mestariksi 14 p. syysk. 1877. Seuruuden valtuutetuksi valittiin R. v. 1888 ja puheenjohtajaksi 1890. R. toimi puheenjohtajana sitten vv. 92 ja 93 sekä varapuhj. 91 ja 95 kuuluu seuruuden valtuustoon vielä vuosina 97—1900. R. kuului myöskin Kuopion V. P. K. perustajien joukkoon ja oli aikoinaan innokas palokunta-aatteen kannattaja toimien Kuopion kaupungin Palomestarina v. 1885—1906. R. harjoitti aikoinaan suurenpuoleista satulasepän liikettä Kuopiossa ja vieläkin edustaa kyvykkäänä ammattimiehenä vanhimpaa ammattimiespolvea.

H. S u o n i o, syntynyt Kuhmolahdella 31 p. jouluk. 1853. Ammattioppinsa aloitti S. v. 1865 »Suomenlinnassa» leipurimestari Henrikson'in liikkeessä, sieltä muutti Tampereelle 1867 opinnoitaan jatkamaan. V. 1874 matkusti S. Pietariin ja työskenteli siellä 6 vuotta. Suomeen takaisin tultuaan työskenteli S. m. m. Helsingissä ja aloitti Leipuri- ja Konditoriliikkeensä Kuopiossa v. 1885 jota hän menestyksellä hoiti aina v. 1900. V. 1895 perusti S. virvoitusvesitehtaansa jota vielä edelleenkin hoitaa. Seuruuden valtuutetuksi valittiin S. ensikerran 1890 ja samana vuotena rahastonhoitajaksi toimien siinä aina v. 1898. Seuruuden puheenjohtajana toimi S. v. v. 1896—97—98 ja varap. v. v. 1891—92—93—94 ja 1900—1901. Ollut Kuopion kaupungin valtuusmiehenä 14 1/2 vuotta. Samoin kuulunut useita vuosia Kuopion Säästöpankin isännistöön. Ollen innokas hevosurheilija on S. toiminut Savon-Hippoksen ja Kuopion Hevosystäväinseuran puheenjohtajana ja rahastonhoitajana 28 vuotta. Kuopion Eläinsuojelusyhdistyksen puheenjohtajana ja rahastonhoitajana 18 vuotta.

J. V. Toivanen, synt. Kuopiossa 6 p. lokakuuta 1859. Toimittuaan nuorukaisena kauppa-alalla tuli T. oppiin v. 1876 kultaseppä Porthanin liikkeeseen Viipurissa. Ammattitaitoaan kehittäen Pietarissa aloitti hän siellä oman liikkeensä v. 1892. Kuopioon perusti T. liikkeensä v. 1900. Seuruuden valtuustoon valittiin T. v. 1902, toimien sen puheenjohtajana v. 1902—06 ja 1914—1915 sekä rahastonhoitajana vv. 1907—1915. T. on ollut myöskin kaupunginvaltuuston ja rahatoimikamarin jäsenenä. Edustanut seuruutta yleisissä teollisuudenharjoittajain kokouksissa Tampereella ja Viipurissa. Kuulunut Käsityöläiskoulujen johtokuntaan.

